Milliyet
ÇOCUK
19 Mart 1979 • Sayı 12 • 10 Lira

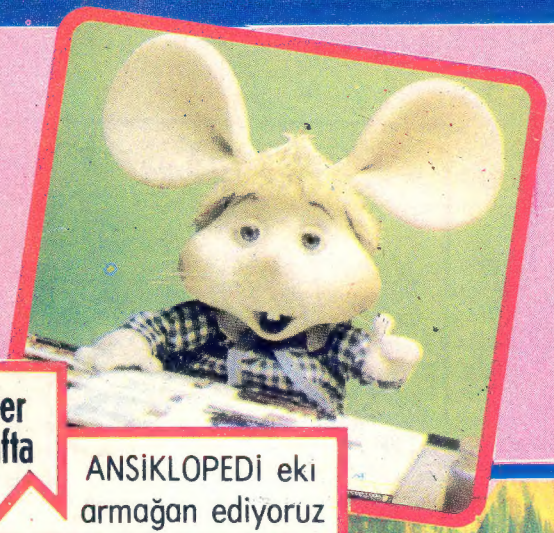

Her hafta ANSİKLOPEDİ eki armağan ediyoruz

ATEŞ SUYU

BİR ÇİZGİ-ROMANIN TAMAMI

KAPTAN VE ÇOCUKLARI

JOE MUSIAL

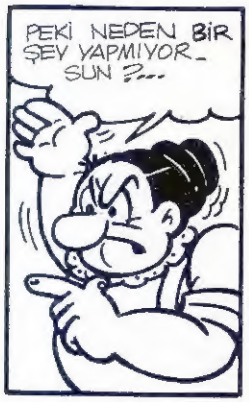

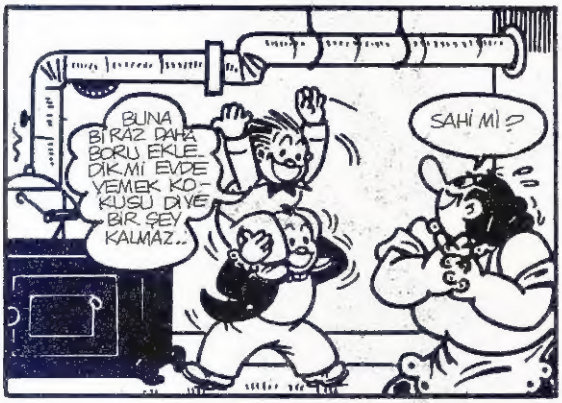

BİZDEN SİZE

BİLDİĞİNİZ gibi, "Uluslararası Çocuk Yılı"nı kutluyoruz, sevgili okurlarımız. Birleşmiş Milletler tarafından sizlere armağan edilen bu yıla bizler de katkıda bulunmaya çalışıyoruz... İç sayfalarımızda, bu yıl dolayısıyla açtığımız iki yarışmanın koşullarını bulacaksınız. Yarışmalardan biri, "Resim Yarışması"... Sizlerden, "Uluslararası Çocuk Yılı"nı yansıtan resimler bekliyoruz... Öteki yarışmamız ise, "Yazı Yarışması"... Konumuz, yine "Uluslararası Çocuk Yılı"... Bu yarışmanın soruları "Uluslararası Çocuk Yılı"nın Cenevre'deki merkezi tarafından düzenlendi ve Avrupa'nın 19 çocuk dergisine gönderildi. Bu 19 dergi arasında, ülkemizden de "Milliyet Çocuk Dergisi" var... Derece alan yapıtlarınız, kendi imzalarınızla, öteki Avrupa dergilerinde de yayımlanacak...

ARTIK kış bitiyor, ilkbahar başlıyor... 21 Mart, ilkbaharın ilk günü... Bu gün, aynı zamanda "Dünya Çocuk Şiiri Günü"... 16. ve 17. sayfalarımızda, günümüz Türk edebiyatının ünlü şairlerinden seçilmiş altı şiiri sunuyoruz. Bu şiirleri, öğretmeninizle konuşarak, 21 Mart'ta sınıflarınızda okuyabilirsiniz...

TELE YUNUS SORUYOR yarışmamıza binlerce okurumuz katıldı. Gönderdiğiniz yanıtlar, bir kurul tarafından inceleniyor... Sorulara doğru yanıt veren okurlarımız arasında gelecek hafta kura çekecek ve kitap kazanan okurlarımızın adlarını 14. sayımızda açıklayacağız... Dergimize sadece yurdumuzun çeşitli yerlerinden değil, başka ülkelerden de mektuplar geliyor her hafta. "Tele Yunus Soruyor" yarışmamıza bir yanıt ta nereden geldi, biliyor musunuz? Uzak bir ülkeden, taa Kenya'dan. Yanda zarfının fotoğrafını sunduğumuz mektubu, Kenya'nın başkenti Nairobi'de oturan bir kardeşiniz, Leyla Akşin göndermiş... Bu ilgiden mutluluk duyduk...

GELECEK hafta, "Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirisi İlkeleri"yle ilgili yarışmamızın sonuçlarını da açıklayacağız. Birinciliği kazanan on öyküyü yabancı dillere çevirtip Avrupa'nın belli başlı çocuk dergilerinde yayımlatacağız... Böylece, on küçük yazarımızın öyküleri öteki ülkelerde de yayımlanacak... Hepinize güzel günler dileriz...

İÇ SAYFALARDA

Uzay Çocukları 4
Dut Ağacı 8
Halit Kıvanç Sizlerle 9
Tele Yunus 10
Test 12
Sözcükler Arasında 14
Tarihte Bu hafta 15
Dünya Çocuk Şiiri 16
Kirpi Çocuk 17
Mehmet'in Çevresi 18
Ateş Suyu 19
Gezi Notları 51
Bizim Ali 53
Pıtırcık'ın Serüvenleri 54
Yarışma 56
Taşkın Amca 57
Larry Yuma 58
Bilmece — Bulmaa 62
Mektup Arkadaşı 64
Yanıtlar 64
Okurdan Okura 65
Hayvanlar Ansiklopedisi 66

Milliyet ÇOCUK DERGİSİ

Pazartesi günleri yayımlanır

1979 / Sayı 12
19 Mart 1979

Sahibi: Milliyet Gazetecilik A.Ş. adına
ERCÜMENT KARACAN

Genel Yayın Müdürü
ABDİ İPEKÇİ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
ÜLKÜ TAMER

Teknik Yönetmen:
EDİP ALŞAR

Milliyet Yayın A.Ş. tarafından hazırlanmış Milliyet Ofset Tesislerinde basılmıştır..
Adres: Milliyet Çocuk Dergisi, Milliyet Yayınları, Cağaloğlu, İstanbul
Abone koşulları: 1 yıl: 338 TL — 6 ay: 169 TL
Yabancı ülkeler için ayrıca posta ücreti eklenir.
Uçakla: 1 yıl — 48 TL — 6 ay: 240.50 TL
Kıbrıs için satış fiatı: 12.50 TL.

KİTAP KAZANAN OKURLARIMIZ

4. sayımızdaki soruşturmaya cevap veren okurlarımız arasında çektiğimiz kurada kitap kazanan 100 kişinin adları aşağıdadır. Kitaplar postayla adreslerine gönderilmiştir.

Sedat Sarı
Sedat Yeğin
Hakan Yasak
Duran Akbulut
Filiz Özsezer
Ertan Çavaş
Levent Çakan
Celal Kocabaş
Özgül Turan
Turan Bala
Turan Dalbudak
İlyaz Düz
Hilmi Osanmaz
Oya Keskin
Gürhan Topçu
Elif Ergin
Ayşen Seval
Erdem Köse
Dursun Öztürk
Füsun Saydam
Süreyya İrci
Murat Durmuş
Ebru Yıldırım
Nazlı Karatay
Çağlayan Bayar
Onursal Özbek
Ebru Köktürk
Hasan Yeşilyurt
Esma Toy
Reyhan Özkaya
Çetin Altan
Cenk Yalçın
İlker Yılmaz
Hasan Can
Gülay Ayhan
Aysel Öney
Korgün Koral
Aziz Turan
Cem Yücel
İlkkan Altınköprü
Kenan Alpoğlu
Ferruh İşman
Fatime Köşecik
Çağutay Beydoğan
Yalçın Çınar
Temel Domaçoğlu
Şebnem Önal
Cem Argun
İsmail Çevik
Recep Varlıbaş
Tevfik Saracoğlu
Mehmet Akif Ersoy
Bora Daryal
Zaim Şengün
Pembe Şenkardeş
İbrahim Kaçmaz
Zehra Esra Üçuk
Nilüfer Aydın
Şükriye Ünal
İbrahim Zeybek
Abdullah Doğan
Yusuf Yılmaz
Münevver Kızıldere
Ender Tan Ülkü
Mehmet Aktaş
Ayla Emreli
Arzu Onay
Ekrem Alpargun
Ali Bozkurt
Ali Eraydın
Güngör Güven
Alper Küçük
Mehmet Bayram
M. Kemal Elbir
Ediz Yıldırım
Evin Başaran
Ali Bayram
Hasan Özarslan
Yusuf Koca
Nihal Saklayıcı
Tahsin Bellek
Sadık Akgün
Mustafa Boz
Akın Kurtoğlu
Banu Ceren
Zühal Kalınkılıç
Ahmet Zümrüttaş
Turgut Taşdelen
Güney Özdinç
Kartal Somuncu
Bestami Gökçe
Demet Uğur
Necmi Şen
Arzu Altay
Bülent Öztürk
Cesur Kayan
Fatih Oflaz
Özgür Aydın
Güneyt Saydam
Ercan Dinçel

UZAY ÇOCUKLARI
ÇILGIN BİLGİN

SAYIN ÇILGIN BİLGİNİN ZORLU NE BABA ?

GEZEGENİMİZDE YAŞAYAN HERKES ÇOK İYİ EĞİTİLMİŞTİR...

İNSANLARIMIZ YA BİLGİN YA DA SANATÇIDIRLAR... KİMSENİN ÜSTÜNLÜK SAV'I YOK.. YALNIZ ÇILGIN BİLGİN HERKESTEN DAHA BİLGİLİ DAHA ÜSTÜN OLDUĞUNU KANITLAMAK ÇABASINDA...

BU YÜZDEN DE SIK SIK GÜLÜNÇ DURUMLARA DÜŞÜYOR...

YEMEĞİMİ YEDİM İZNİNİZLE ÇİÇEK TOPLAMAYA ÇIKACAĞIM..

DİLEDİĞİN GİBİ GEZ KIZIM.. BUGÜN HAVA ÇOK GÜZEL OLACAK...

ÇİÇEK ABLA GİYSİLERİNİ GETİRDİM ..

SAĞOL CANIM ..

OH NE KADAR MUTLUYUM.. TEMİZ HAVA GÜNEŞ ÇİÇEKLER...

BU SIRADA ÇILGIN BİLGİN YENİ BULUŞUYLA UĞRAŞIYORDU..

BU SABAHKİ BULUŞUMU BEYENMEDİLER... GÜNÜN İKİNCİ BULUŞU.. BİRAZDAN BİTECEK. BÜTÜN GEZEGEN BENDEN SÖZ EDECEK...

BAYAN ÇİÇEK KIRLARA AÇILMIŞTI...

SELAM ÇİÇEK ABLA!

SELAM ÇOCUKLAR!

UÇURTMA YARIŞI YAPIYORUZ. SEN HAKEM OL.

KABUL. BAŞLAYIN HEMEN KARŞIDAKİ AĞACIN ÜSTÜNDEN DÖNÜP YANIMA İLK GELEN BİRİNCİ OLACAK!

İLK BEN HAVALANDIM.. YARIŞI KAZANACAĞIM...

BENİM UÇURTMAM GEÇ HAVALANIR AMA HIZLI UÇAR..

ÇILGIN BİLGİN İŞİNİ BİTİRMİŞTİ...

BULUŞUM HAVADAKİ SU BUHARINI YOĞUNLAŞTIRACAK VE YAĞMUR YAĞDIRACAK...

ÇOK GÜÇLÜ NEFESİM VAR, BALONU ŞİŞİRİP UÇURDUM..

ESKİDEN ÇOCUKLAR UÇURTMALARI UÇURURLARMIŞ.. ŞİMDİ UÇURTMAYLA UÇUYORLAR... BİRAZCIK YAĞMUR KEYİFLERİNİ KAÇIRIR MI ACABA ?...

YALNIZCA BİR KAÇ DAMLA YAĞMUR.. BİLİM ONLARA DA MUTLULUK GETİRİR... BİR KAÇ DAKİKACIK BIRAKIRLAR OYUNLARINI...

SELAM BİLGİN AMCA, HAVA NE GÜZEL DEĞİL Mİ ?

EVET ŞİMDİLİK ÖYLE AMA BİRAZDAN BOZULABİLİR...

OLAMAZ. RADYODA GÜNEŞLİ VE YAĞIŞSIZ BİR GÜN GEÇİRECEĞİMİZİ SÖYLEDİLER !...

YANILMIŞ OLABİLİRLER YAVRUM..

BİN YILDAN BERİ HİÇ YANILMAMIŞLAR, ŞİMDİ Mİ YANILACAKLAR ?

HİÇ KİMSE BİLGİSİNE ÇOK GÜVENMEMELİ BİN YILDA BİR OLSA BİLE YANILABİLİRLER..

ELİNİZDEKİ TUZLUĞU DEMİNDENBERİ BOŞLUĞA SALLIYORSUNUZ !

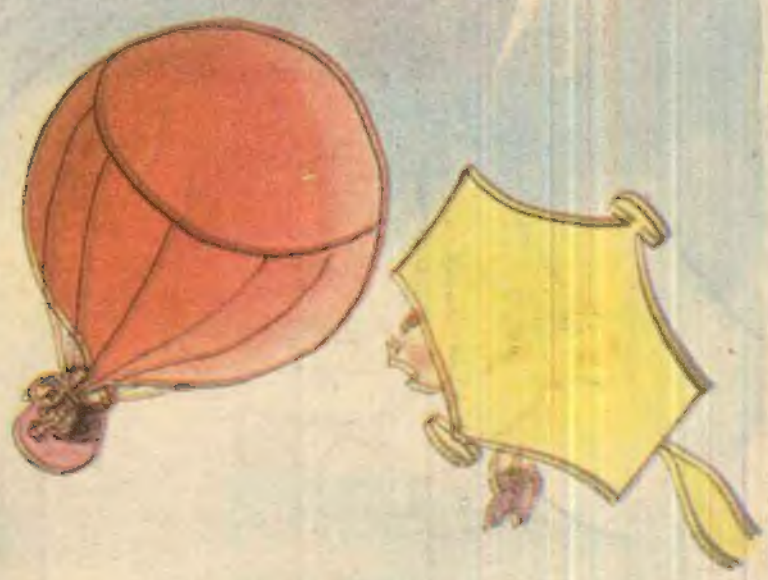

HAVAYI TUZLUYORUM YAVRUM, GÜNÜNÜZÜN TADI TUZU OLSUN DİYE.. SERPTİĞİM MİKRO TANECİKLER ÇEVREYE YAYILINCA YAĞMUR YAĞACAK..

OH SİZİNLE LAFA DALDIM, YARIŞI KAYBEDECEĞİM.. İYİ GÜNLER BİLGİN AMCA..

İYİ GÜNLER YAVRUM.. BİRAN ÖNCE YERE İNİN BİRAZDAN AHMAK ISLATAN YAĞACAK.. ÇOK MİNİK AMA ÇOK ETKİLİ TANECİKLER SAÇIYORUM.. BAK BULUTLAR OLUŞMAYA BAŞLADI BİLE...

OH. HAVA KAPANIYOR, OYSA BUGÜN AÇIK OLACAKTI.. YAĞMUR BAŞLADI ÇOCUKLAR ISLANACAK.

SAYIN ÇILGIN BİLGİN GENE NE YAPIYORSUNUZ?

BU YENİ VE OLUMLU BİR BULUŞUM.. BUNDAN SONRA İSTEDİĞİMİZ ANDA YAĞMUR YAĞDIRABİLECEĞİZ. BÖYLECE BOL ÜRÜN ELDE EDİLECEK...

AMA BU DENEMEYİ HABERSİZ YAPMANIZ DOĞRU DEĞİL.. ÇOCUKLAR ISLANIP ÜŞÜYEBİLİRLER

KORKMA. BİRAZCIK YAĞIP DURACAK.. İLACIMDAN YALNIZCA BİR TUZLUK DOLUSU SERPİŞTİRDİM ÇEVREYE ...

TATLI BİR İLK BAHAR YAĞMURUNDAN SONRA GÖK KUŞAĞI GÖRÜNECEK.. ISLAK TOPRAK KOKUSU HOŞNUT EDECEK HERKESİ.. DOĞADAKİ RENKLER DAHA GÜZELLEŞECEK, KUŞLAR CIVIL CIVIL ÖTÜŞECEK.. GEZEGENİN EN BÜYÜK BİLGİNİ YAŞSA DİYE BAĞIRACAK İNSANLAR, OH NE GÜZEL. NE ROMANTİK...

DEVAM EDECEK

ÖYKÜ

MUZAFFER İZGÜ

DUT AĞACI

KOCAMAN apartmanların arasına sıkışmış küçücük bir arsaydı. Küçücük diyorsam pek o denli küçük de değildi. Sokağın tüm çocuklarını içine aldığı gibi, top oynamamıza bile izin verirdi, uzunca bir arsa. Tam ortasında da bir dut ağacı. Baharın geldiğini o müştulardı bize. Yeşil yapraklarını giyindiği zaman, bilirdik ki bahar geldi. Dut vermezdi ama, boldu, gürdü yaprakları. O gür yapraklar birer birer sararıp yere dökülmeye başladıkları zaman, kışın yaklaştığını anlardık. Kışın onun dallarına karlar kümelendiğinde, sanki bir daha hiç yeşillenmeyecekmiş gibi gelirdi bize. Ama o, baharla birlikte üzerindeki karları silkeler, her yanından dömür dömür patlar, bir hafta, on beş gün içinde yeşile boyanır, sanki bize, "Bakın ölmedim, yaşıyorum," der gibi dallarını iki yana sallardı. Kalın gövdesi kimi zaman bize koltuk olurdu, kimi zaman da nişan tahtası. Yaptığımız okları onun gövdesine saplardık. Saplanan ok çıkmadığında, "Bize kızıyor," diye birbirimize seslenirdik. Ya o salıncak yaptığımız dalları? Kimler sallanmamıştı ki o dallarda, Nimet Abla, Ali Abi, hattâ Nesrin Teyze. İki dalı vardı ki, sanki biz üzerine salıncağın ipini geçirelim diye, bile bile yan yatmış gibiydi. Nedim ağacın üzerine çıkar, ipi dala geçirir, sonra sallanmaya başlardık. Bazan iki kişi, bazan üç kişi birden salıncağa biner, bir bu yana, bir o yana sallanırdık. Dut ağacının dalı gıcırdar, öter, yaylanır, ama hiç bir zaman kırılmazdı. Bilmiyorum, belki de bu dut ağacının çocuklara özel bir sevgisi vardı. İp kırıldığında dalın birdenbire havaya doğru fırlaması "Ah" der gibiydi sanki. Yere, birbirimizin üstüne yığıldığımızda güler, ipi ekler, sonra yine salıncağımızı kurardık.

Yazın sıcağında onun gölgesi toplanma yerimiz olurdu. Kocaman gölgesini halı gibi sererdi yere. Biz bu halının üzerine oturur, birbirimize okul anılarımızı anlatırdık. Kimbilir, belki o da bu anıları dinlemekten hoşlanır, ara sıra esen yelle birlikte sallanarak konuştuklarımızı onaylardı. Yere uzanıp da havaya baktığımızda onun dallarını kanadını geren bir kuşa benzetirdik. Biz, sanki bu kuşun yavruları. Ana kuş, yavrularını güneşten korumak için açmış kanatlarını boydan boya.

Karıncalar da severlerdi bu dut ağacını. Getirir yuvalarını onun kökünün dibine yaparlardı. Kimbilir belki de yazın sıcağında onun kökünün serinliğinden yararlanmaya çalışırlardı. Bazan şaşkın karıncalar, onun gövdesinden yukarıya tırmanarak tepesinde yem aramaya çıkarlardı. Biz, bu karıncaları geri döndürür, "Orada yem yok, bu yana gidin", derdik.

Kuşlar da severlerdi bizim dut ağacımızı. En güzel türkülerini televizyon antenlerinin üzerinde değil, bu ağacın üzerinde söylerlerdi. Yaprakları kenditerine korunak yaparak birbirleriyle kuş dilince konuşurlardı. Kimbilir, belki de, "Bunca apartman, bunca yapı arasında bu dut ağacının bulunması ne güzel şey!" derlerdi. Tepesinde bir yığın yuva vardı. Arsanın yanına çekilince yuvanın içindeki yavruların başlarını görürdük. Yelle birlikte sallanan yuvada sanki salıncakta sallanıyorlarmış gibi analarını beklerlerdi. Az sonra anaları ağzında bir tutam su, ağzında bir tutam yemle döndüğü zaman sevinç çığlıkları atarlardı. Bazan biri yuvadan düşer, yerde uçmaya çalışırdı. O zaman ananın telâşıyla birlikte biz de telâşlanırdık. Yavru kuşu en çok Nedim yakalar, ayakkabılarını çıkarır, bizim şaşkın bakışlarımız arasında yuvasına koymaya çalışırdı. Biz aşağıdan bağırırdık:

"Hadi Nedim, sol ayağını ardındaki dala bas, az daha, hadi az daha, ulaşacaksın!"

Nedim, yavru kuşu yuvasına koyduğunda bir alkıştır, bir bağrıştır kopardı dut ağacının altından.

Mahallemize su dağıtan sakanın eşeği, süt dağıtan sütçünün eşeği de bu ağacın altında dinlenirdi. İkisi de çok sevimli eşeklerdi. Güzel güzel gözleri, pırıl pırıl burunları vardı. Birinin adı "Kara", birinin adı "Boz"du. Bu isimleri biz koymuştuk. İkisi de çok uysal eşeklerdi. Gider severdik. Onlara karpuz kabuğu, sebze artıkları götürürdük. Onların kıpır kıpır yiyişleri çok hoşumuza giderdi. Bazan da dutun yapraklarından toplar verirdik.

Kuşlar, "Duta duta" diye öterlerdi.

Karıncalar, "Duta duta" diye koşarlardı.

Eşekler, "Duta duta" diye oraya bağlanırlardı.

Çocuklar, "Duta duta" diye sevinç çığlıkları atardı.

Anneler, çocuklarını aradıklarında, "Duta duta" diye gelir, çocuklarını eileriyle koymuş gibi bulurlardı.

Ah dut! Yemişsizdin ama, yemiş denli doyururdun bizi.

Önce arsayı aralıklı tahtalarla çevirdiler. Hiç bir şey anlamadık. Biz yine tahtaların arasından geçiyor, dutumuzun altına gidiyorduk. Hattâ tahtanın biri kırıldığı için sakanın ve sütçünün eşeği de yine oraya bağlanıyorlardı. Karıncalar

tahtanın farkında bile değillerdi. Yemini bulan, yine dut ağacının küküne koşuyordu. Kuşlarsa, onların hiç bir şeyden haberleri yoktu. Mutlu, türkülerini söylüyorlardı onlar yine. Dut ağacının da hiç bir şeyden haberi yoktu. Arsanın ortasında serin gölgesiyle görevini yapıyor, şen çocuk kahkahalarıyla yaz güneşinin tadını çıkarıyordu. İlk kez Ali söyledi. "Apartman yapılacakmış," diye. Ona da babası söylemiş.

Dutun serin gölgesinde duyduk ilk kez bu acı haberi.

"Olmaz," dedik. "Biz sonra nerede oynarız?" dedik.

"Kuşlar," dedi Ferhat. "Onlar nereye giderler?"

"Karıncalar," dedi Çiğdem, "karıncalara yazık değil mi?"

Ya sakanın, ya sütçünün eşeği? Onlar nerede dinlenecekler?

Ya dut ağacı? Böyle boy vermiş, böyle yıllarca boy salarak apartmanlarla yarışmış, ama sonradan onları geçemeyeceğini anlayınca, yarışmaktan vazgeçmiş dut ağacı? Sen ne olacaksın?

Sarıldık dut ağacına. Her birimiz bir yanından tuttuk. Yüzümüzü gövdesinin o yaşlanmış kabuklarına dayadık, hep bir ağızdan bağırdık:

"Olmaz!"

Koştuk, kocaman bir kartona yazı yazdık:

"Buraya apartman yapmayın, bizi dutumuzdan ayırmayın."

İki ucundan ip bağladık, dutun gövdesine astık.

Babalarımıza söyledik, analarımıza söyledik, ağabeylere söyledik, ablalara söyledik, sokağın bakkalı Mustafendi amcaya söyledik. Herkese söyledik. Sütçüye, sakaya, "Boz"a ve "Kara"ya bile söyledik.

Kuşlara bağırdık:

"Yuvanızı bozacaklar."

Karıncalara seslendik:

"Yuvanızı dağıtacaklar."

Ama bizi hiç dinleyen olmadı.

Bir gün kocaman bir makina homurtuyla girdi sokağımıza. Pencerelerin camları zangırdadı, yolun asfaltı titredi. Yaklaşıyordu makina arsaya doğru, ama biz "Hayır, başka yere gidiyor, bizim dutumuzun oraya değil," diyorduk.

Kocaman kepçe, arsanın yanına varınca yan döndü. Bir şeyler koptu sanki içimizden, bağırdık sürücü amcaya:

"Amca amca, yapma!"

Duymadı bizi sürücü amca. Önündeki kolları kaldırdı, kolları indirdi, dev makina yan yan döndü, arsanın içine girdi. Kuşlar korkudan uçuştular, bir dev makinaya, bir yuvalarına şaşkın şaşkın baktılar.

Makina geri geri çekildi, sürücünün kolu oynadı, kepçe yere yapıştı. Bir ses, bir güç, makina titremeye, toprak sallanmaya başladı, Sürücünün kolu yine oynadı, dev makina yürüdü, yürüdü dut ağacına vardı... Bağırdık:

"Yapma"

Geri çekildi makina. Sevindik... Ama hayır, bir kez daha hız aldı, avını yutacak olan dev gibi dut ağacının köküne yapıştı. Vınladı, titredi makina. Kepçe küt küt vurdu dutumuzun köküne. Bir daha, bir daha vurdu. Sevindik. Dutumuz direniyordu. Bağırdık:

"Yıkılma, diren!"

Makina da direniyordu. Bir daha geriye çekildi, bir daha kepçesini daldırdı karınca yuvalarına. Dut ağacı silkelendi, çatırdadı, ama yine direndi.

Bir daha geriye gitti makina. Çok bağırdı, çok vınladı. Dut ağacı önce yan yattı, hep birden "Ah!" derken kocaman bir çatırdı koptu. Çatırtı, onun "Ah"ıydı.

Kuşlar "Ah," dedi karıncalar. "Ah," dedi... "Ah ah ah!..."

Dutumuz yerde yatıyordu yemyeşil yapraklarıyla. Salıncak kurduğumuz dal, boynunu bükmüş, sanki bize, "Onca yıl size salıncak oldum, niçin beni kurtarmadınız?" diyordu.

Nasıl kurtarabilirdik dut ağacımız, senin üzerine on altı daireli apartman yapacaklarmış...

HALİT KIVANÇ SİZLERLE

SAĞOLUN, varolun!.. İlginize candan teşekkürler... İyi hoş da, ben nasıl kalkacağım bu ağır yükün altından? Evet, ben öyle istedim. "İçinizden neler doğacak bakalım?" dedim. Fakat siz de her aklınıza geleni yazıp sordunuz. Şimdi bakın, yanıtları gelecek haftaya bırakarak, bu yazıda sizlere bazı uyarılarda bulunmak dileğindeyim. Sadece bana yazacağınız mektuplar için değil, tüm yaşantınızda yararlı olur umuduyla böylesi öğüte gerek duyuyorum.

Dergi, gazete, radyo, TV gibi kamuya seslenen yayın organlarında bu tür sorularda amaç, çok sayıda kişinin ilgisini çekmek olmalıdır. Öyle sorular sormalısınız ki, alacağınız yanıtlar ya bilmeyenlere gerçekten bir şeyler öğretebilmeli ya da eski anıları, yararlı biçimde gözler önüne getirebilmelidir. Çok sayıda kişi ilgilenmelidir bu sorulu-yanıtlı söyleşilerle... Yoksa tek kişinin özel yaşamıyla ilgili sorular ve yanıtlar, meraktan çok dedikodu alanına girebilir.

Bu söylediklerim, aslında günlük yaşantımızda da geçerlidir. Soru sormasını bilmek de bir beceridir. Bazan sorduğunuz bir soruya güleryüzlü yanıt alamazsınız. Bu durumda kusuru karşınızdakinde değil, soruyu iyi soramayan kendinizde aramalısınız. Örneğin bir adres ararken, ilk rasladığınıza tepeden inme şöyle sorarsanız:

— Bu sokak nereye gider?

— Bilmem, der sorduğunuz kişi... Kaç yıldır buradadır bu sokak... Bir yere gittiğini görmedim.

SORU sormak, marifettir... Hani adama demişler ki:

— Sen neden her soruya bir başka soruyla karşılık veriyorsun?

— Kim? Ben mi?

HAAA, bir de beni ille falcılık yapmaya zorlamayın!.. Bu yıl Lig'de hangi takımın şampiyon olacağını sorarsanız — ki soran birçok okuyucumuz var — ben kahve falına ya da iskambil falına mı bakacağımı düşünürüm. Ama bana derseniz ki, "Hangi takımların şampiyonluk şansı daha yüksek?"... O zaman önlerindeki maçlarına, gezilerine, oyuncularının durumlarına değinir, bir ikisini, belki üçünü ötekilerden daha şanslı gördüğümü söyleyebilirim. Günümüz, elektronik beyinlerin bile şaşırdığı çağdır. Hava tahmincileri "Yarın hava güneşli olacak" dedikten sonra, gene de şemsiyelerini alıyorlar yanlarına...

— OĞLUM, sor!.. Ne istersen sor!.. Ben her şeyi sora sora öğrendim.

— Peki baba, söyle bakalım!.. Himalayalar nerede?

— Bilmem valla... Annene sor!.. Bir yere koymuştur...

TELE YUNUS

ÜLKÜ TAMER

ÇARŞAMBA GECESİ

GEÇENLERDE bir gün hava soğuktu. Lapa lapa kar yağıyordu. Öğretmenimiz, istersek ders arasında sınıfta oturabileceğimizi söyledi. Çoğumuz çıkmadık. Dışarıda kar yağıyor ama tutmamış ki... Kardanadam yapamadıktan sonra bahçeye çıkmanın ne anlamı var!

Öğretmenimiz de bizimle kaldı. Havadan sudan konuştuk bir süre. Gerçekten, önce havadan, yağan kardan konuştuk. Sonra da sudan... Okulun akmayan musluklarından.

Sonra da söz neye geldi, biliyor musunuz? Tabii televizyona... Zaten bugünlerde kim kimle karşılaşsa hemen televizyondan söz açılıyor. Kimse kimseye, "Nasılsın?" diye sormuyor; "Divinia nasıl?"diye soruyor.

Söz gelimi, şöyle bir konuşma geçiyor aralarında:

"Ooo, merhaba, Ahmet... Divinia nasıl?"

"Dün akşam gördüm, iyiydi... Yalnız 'Vakıf'ın yeni bölümünde huyu biraz değişmiş... Ya sence 'Aspen'deki avukat nasıl?"

"Bence eskiden, 'Bir Zamanlar Kartaldı'da daha iyiydi... Bıyık yakışmamış... Bıyık dediğin, 'Adana Ketçap' reklâmındaki adamın bıyığı gibi olmalı..."

"Canım, öyle ama, o adam Adanalı değil ki, Aspenli..."

İşte böyle... Boyuna televizyondan konuşuyorlar... Tam ayrılacakları zaman birbirlerinin hatırını soruyorlar:

"Sahi, Ahmet... Sen nasılsın?"

"Sorma... Dün işten atıldım...Ya sen?"

"İki gün önce bizim ev yandı. Her şey kül oldu... Neyse, televizyonu kurtardık ya, ona bak sen... 'Bizden Size'de Nokta'yla Virgül'ü izledin mi?.."

Hadiii... Yeni baştan televizyon...

Biz de ders arasında televizyondan konuştuk.

Öğretmenimiz, "En sevdiğiniz yerli program hangisi?" diye sordu.

Hemen hemen hepimiz "Çarşamba Gecesi" dedik.

Öğretmenimiz pek şaştı buna.

"Peki, çocuk programlarını izlemiyor musunuz?" diye sordu.

"İzlemez olur muyuz? 'Tatlı Kahramanlar'ı, 'Marco'yu, 'Flanderlerin Köpeği'ni, 'Sinbad'ı, 'Arı Maya'yı izliyoruz."

Öğretmenimiz, "Ben yerli çocuk programlarını sordum," dedi.

Bizim Gülle Selim parmak kaldırdı:

"Öğretmenim, televizyonda yerli çocuk programı var mı?"

Şaşırma sırası bizim arkadaşlara gelmişti. Yerli çocuk programlarının adlarını bile kimse bilmiyordu... Kimse izlemiyordu ki o programları... Benden başka. Eh, benim adım da Tele Yunus. Her şeyi izlediğim için yerli çocuk programlarını da izliyorum.

Öğretmenimiz bana döndü:

"Sen söyle, Tele Yunus," dedi, " 'Çarşamba Gecesi'ni neden seviyorsun?"

"Öğretmenim," dedim, "bir kere o program yurdumuzun sorunlarını yansıtıyor..."

Öğretmenimiz sözümü kesti:

"Başka programlar yansıtmıyor mu?"

"Yansıtıyor ama o programlarda iki-üç kişi bir araya gelip uzun uzun konuşuyorlar... Hem sıkılıyoruz, hem de bir şey anlamıyoruz. Yalnız ben değil, annem babam bile anlamıyor... 'Çarşamba Gecesi' ise bize o sorunları yerinde gösteriyor. Uğur Dündar ağabeyle arkadaşları üşenmiyorlar, kalkıp Van'a bile gidiyorlar. Film çekiyorlar. Hareketli, eğlenceli bir program yapıyorlar. Anlattıkları her şeyi anlayabiliyoruz... Bir çok konuda düşünmeye başlıyoruz..."

RASLANTIYA bakın siz, o gece televizyonda "Çarşamba Gecesi" vardı. Halının üstüne, her zamanki yerime uzandım. Ekranda Uğur ağabey göründü.

"Sevgili seyirciler," dedi, "bu akşamki programımızı Tele Yunus'la birlikte sunacağız. Röportajları sırayla yapacağız... Biliyorsunuz, ülkemizde büyük bir yakıt sorunu var. Özellikle taşıtlar için benzin ve mazot bulunmuyor... Bir yurttaşımız, benzin yerine tüp gazla çalışan bir araba yaparak bu sorunu kendince çözmüş..."

Sonra o yurttaşımızla konuştu. Araba, gerçekten de benzin yerine tüp gazla çalışıyordu.

Röportajı bitince, Uğur ağabey mikrofonu bana uzattı.

"Şimdi de Tele Yunus bir başka araba sahibiyle konuşacak," dedi.

Kendimi şişman mı şişman bir şoförün yanında buldum.

"Biraz önce izlediniz," dedim. "Bir yurttaşımızın arabası tüp gazla çalışıyordu. Sizin arabanız neyle çalışıyor?"

Şişman şöfür, "Benim arabam duayla çalışır," dedi.

"Efendim?"

"Duayla çalışır."

Arabasını gösterdi. Şaştım kaldım. Sanki tarih-öncesinden kalma bir arabaydı bu. Her yanı dökülüyordu. Tamponu bile sicimle tutturulmuştu.

"Kaç model bu araba?" diye sordum.

"1928 model..."

"Hangi müzede sergileniyor?"

"Ne müzesi!" dedi şöfür. "Bu araba tıkır tıkır çalışır... Ben bununla sabah akşam dolmuş yaparım. Geçen yaz Urfa'ya bile gittim. Gerçi Haziran'da yola çıktım, Urfa'ya Ekim sonunda vardım ama olsun... Gittim ya... Yalnız, dediğim gibi, ben arabamı duayla çalıştırırım..."

"Nasıl yani?"

"Direksiyon başına oturup kontak anahtarını çevirmeden önce, 'Allahım, sen beni mahcup etme, şu arabayı çalıştır,' derim... Araba çalışıp da yola koyulunca sağa mı döneceğim, di-

reksiyonu sağa çevirirken, 'Yarabbim, n'olursun, şu araba sağa dönsün,' derim. Önüme biri çıktı diyelim, fren mi yapacağım, frene basarken, 'Ulu Tanrım, şu arabayı durdur,' derim..."

"Peki, bu arabanın çalışmasına nasıl izin veriyorlar? Tehlikeli değil mi?"

Şöför, "Yok be kardeşim," dedi... "Daha ne arabalar var... Benimki onların yanında gıcır gıcır 79 model sayılır."

EKRANDA Zeki Alasya göründü. Deniz kıyısındaydı. Bir şeyler bekliyordu. Geçen yıl da deniz kıyısında mazot beklerken görmüştük onu.

Yanına Uğur ağabey yaklaştı.

"Ne o?" dedi. "Hâlâ mazot mu bekliyorsunuz?"

"Evet," dedi Zeki Alasya. "Bir yıldan beri mazot bekliyorum."

Kendimi küçük bir kentte, bir ortaokulun önünde buldum. Okulun kapısında müdür duruyordu. Onun da bir şeyler bekler gibi bir hali vardı.

"Bir şey mi bekliyorsunuz?" dedim.

"Evet," dedi. "Üç yıldan beri öğretmen bekliyorum."

"Ne öğretmeni?"

"İngilizce öğretmeni, tarih öğretmeni, coğrafya öğretmeni, matematik öğretmeni... Tam üç yıldır okulumuzda bu öğretmenler yok. Sadece beden eğitimi öğretmeniyle müzik öğretmeni var... Hem sadece ben beklemiyorum, bakın pencerelere, öğrenciler de bekliyor..."

Pencereler gerçekten öğrencilerle doluydu. Sokağın kapılarına baktım, hepsinin önünde ya bir kadın ya bir adam...

"Bunlar kim?" diye sordum.

"Onlar mı?" dedi müdür. "Onlar da öğrencilerin anne babaları... Onlar da öğretmen bekliyorlar..."

UĞUR ağabey bazı gençlerin yanına yaklaştı. Otomobil yarışı yapan gençlerdi bunlar. Yaptıkları iş çok tehlikeliymiş... Son model spor arabalarla yarışıyorlarmış.

Ben de İstanbul'da, Taksim Alanı'nda buldum kendimi. Beş gencin arasındaydım.

"Siz ne yapıyorsunuz?" diye sordum.

İçlerinden biri, "Yarışıyoruz," dedi.

"Ne yarışı bu?"

"Karşıdan karşıya geçme yarışı. Bu kaldırımda toplanıyoruz. Sonra karşı kaldırıma geçmeye çalışıyoruz. Dünyanın en tehlikeli yarışı... Yirmi dört kişiydik, şimdi beş kişi kaldık. Özellikle yayalar için yeşil ışık yanarken çok tehlikeli oluyor."

"O zaman otomobiller durmuyor mu?"

"Ne gezer!.. Daha hızlı geçiyorlar... Dur, dur... Yayalar için kırmızı ışık yandı... Fırsat bu fırsat, hadi kendimizi karşı kaldırıma atalım..."

SONRA Uğur ağabey, yalnız yabancı mal satan bir bakkalla konuştu. Dükkânda ne varsa hepsi yabancı ülkelerden gelmeydi. Mikrofonu ben alıp bakkala yaklaştım.

"Neden hep yabancı mal satıyorsunuz?" diye sordum.

"Başka çarem yok ki," dedi.

"Neden?"

"Yerli mal bulunmuyor ki... Senin dünyadan haberin yok galiba... Ne yağ var, ne peynir var, ne şeker var, ne pirinç var... Bir tek ciklet var... Bol bol... Ama sadece ciklet satışıyla geçinemiyorum ki!"

UĞUR ağabey, Eskişehir'de lokomotif yapanlarla görüştü. Kıvanç verici bir şeydi bu. Demek ülkemizde lokomotif yapılabiliyordu... Ne güzel!

Ben de bir adamla konuştum. "Biraz önce izlediniz," dedim, "ülkemizde lokomotif yapanlar da var..."

"O da bir şey mi!" dedi adam. "Benim başarım daha büyük. Ben o lokomotiflerin çektiği trene binip İstanbul'dan Ankara'ya sağ salim gittim!"

DERKEN, karşımıza bir adamla karısı çıktı. Adam yıllar önce ölmüş. Onu mezara koymuşlar. Ama adam ansızın dirilivermiş. Evine dönmüş.

Benim konuştuğum adam ise daha ilginçmiş meğer!

"Bir kere ölüp dirilmenin nesi var!" dedi. "Ben her gün ölüp ölüp diriliyorum."

"Nasıl?"

"Sabahleyin evden çıkıp işe gitmek için otobüse biniyorum; ölüp ölüp diriliyorum. Otobüsten inip yazıhaneye girinceye kadar yapılardan kafama bir şey düşer mi diye ölüp ölüp diriliyorum... Oğlumu okula gönderiyorum; orada başına bir şey gelir mi diye ölüp ölüp diriliyorum... Bütün gün acaba ev sahibi bu ay kirayı arttıracak mı diye düşünerek ölüp ölüp diriliyorum..."

Anlattı da anlattı... Gerçekten kırk yılda bir kere ölüp dirilmemiş. Her gün kırk kere ölüp ölüp diriliyor...

SON olarak da Uğur ağabey bir adam tanıttı bize. Adamın otuz-kırk çocuğu varmış. Sayısını unuttum.

Adam kendi çocuklarının adlarını bile anımsamıyor; sayılarını ben mi anımsayacağım!

Koltuğunda programı izleyen babama döndüm:

"Sizin kaç çocuğunuz var?"

Babam güldü:

"İki... Biri Tele Yunus, öteki Ayşe... Ama ikisi kırk çocuğa bedel..."

Babam da biraz haksızlık ediyor galiba... Aslına bakarsanız, uslu bir çocuk sayılırım. Arada bir Ayşe'nin kafasından aşağı limonata döküyorum; günde de sekiz-on kere kavga ediyoruz, o kadar... Ne yapayım, hem ben o kavgaları televizyondan öğrendim...

SOSYAL BİLGİLER

GERİLEME DÖNEMİ

1. Osmanlı İmparatorluğunda Gerileme Dönemi ne zaman başlamıştır?
   (a) Köprülü Fazıl Mustafa Paşa Sadrazam olduğu zaman.
   (b) İkinci Viyana Kuşatması, başarısızlıkla sonuçlanınca.
   (c) Karlofça Antlaşması'nın imzalandığı 1699 yılında.
   (d) 1700 yılında Azak kalesi Ruslara verildiği zaman.

2. Baltacı Mehmet Paşa komutasındaki Osmanlı ordusunun 1711 yılında Ruslarla yaptığı savaş sonunda imzalanan antlaşma ne adla anılır?
   (a) Baltacı Antlaşması.
   (b) İstanbul Antlaşması.
   (c) Petro Antlaşması.
   (d) Prut Antlaşması.

3. Osmanlı İmparatorluğu ile Rusya arasında 1774 yılında imzalanan Kaynarca Antlaşması sonunda Ruslar bazı haklar elde ettiler. Aşağıdaki haklardan biri, bu antlaşma sonunda Rusya'ya tanınmıştır... Bu hak, hangisidir?
   (a) Rusların, ticaret gemilerini İstanbul ve Çanakkale Boğazlarından geçirme hakkı.
   (b) Rusların, Amasya'da bir kale kurmaları hakkı.
   (c) Rusların, savaş gemilerini sürekli olarak Çeşme limanında tutma hakkı.
   (d) Bütün Rus yurttaşlarının diledikleri zaman pasaportsuz olarak Osmanlı İmparatorluğu sınırlarından girebilme hakkı.

4. 1718 yılında Avusturyalılarla yapılan, bazı Macar bölgelerini Avusturyalılara bırakan antlaşma ne adla anılır?
   (a) Pasarofça Antlaşması.
   (b) Sırbistan Antlaşması.
   (c) Eflak Antlaşması.
   (d) Macar Antlaşması.

5. 1718'den 1730 yılına kadar süren Lâle Devri'nde Osmanlı İmparatorluğu'nun başında hangi padişah bulunuyordu?
   (a) IV. Mehmet.
   (b) III. Selim.
   (c) III. Ahmet.
   (d) IV. Murat.

6. 1727 yılında saraydan izin alarak Üsküdar'da ilk basımevini açan kişi kimdir?
   (a) Sait Mehmet Efendi.
   (b) Nedim.
   (c) İbrahim Müteferrika.
   (d) Şinasi.

7. Aşağıdaki Sadrazamlardan hangisi Lâle Devri'nde Osmanlı İmparatorluğunu yönetmiştir?
   (a) Damat İbrahim Paşa.
   (b) Fazıl Ahmet Paşa.
   (c) Kara Mustafa Paşa.
   (d) Tiryaki Hasan Paşa.

8. Lâle Devri, bir ayaklanma ile sona ermiştir. Bu ayaklanma sonunda padişah tahttan indirilmiş, sadrazam da öldürülmüştür. Bu ayaklanmayı yöneten kişi kimdi?
   (a) Patrona Halil.
   (b) III. Mustafa.
   (c) Kara Mehmet.
   (d) Fuzuli.

9. Osmanlı İmparatorluğu'nda 18. yüzyılın ikinci yarısında yenileşme hareketlerine başvuran padişah, aşağıdakilerden hangisidir?
   (a) II. Murat.
   (b) II. Selim.
   (c) III. Selim.
   (d) I. Mahmut.

10. Bu yenileşme hareketlerinin başında, orduyu düzenlemek geliyordu. Padişah, Yeniçeri Ocağı'nı kaldırmadan yeni bir ordu kurdu. Bu ordu "Yeni Düzen" anlamına gelen bir ad taşıyordu... Bu ad, aşağıdakilerden hangisidir?

MATEMATİK PROBLEMLERİ

SİLİNDİR/DAİRE

(1) Ali, kartondan, çapı 40 santimetre olan büyük bir daire kesti. Sonra bu dairenin alanını hesâpladı. Acaba Ali'nin kartondan kestiği dairenin alanı kaç santimetre kareydi?

(2) Ayşe'lerin okulunda daire biçiminde, çapı 8 metre olan bir havuz vardı. Ayşe'ler bu havuzun tabanını boyadılar ve bunun için tam 100 lira 48 kuruşluk boya harcadılar. Acaba 1 metre kareye kaç liralık boya harcamışlardı?

(3) Ali, bir silindir yaptı. Silindirin alt ve üst tabanlarının çapı 18 santimetreydi. Acaba silindirin iki tabanının toplam alanı kaç santimetre kare ediyordu?

(4) Ayşe, kartondan bir daire kesti. Bu dairenin alanını hesaplayınca 78.5 santimetre kare olduğunu gördü. Sonra da dairenin çevresini hesapladı. Acaba Ayşe'nin kestiği dairenin çevresi kaç santimetreydi?

(a) Medrese.
(b) Nizam-ı Cedit.
(c) Divan-ı Hümayun.
(d) Enderun.

11. Yenileşme hareketlerini gerçekleştirmeye çalışan padişah, 1807 yılındaki bir ayaklanma sonunda tahttan indirildi ve bir süre sonra da öldürüldü. Tuna Seraskeri Alemdar Mustafa Paşa, bunun üzerine ordusuyla İstanbul'a gelerek saraya girdi... ve aşağıdakilerden hangisini Osmanlı İmparatorluğu tahtına oturttu?
(a) II. Mahmut.
(b) Sultan Reşat.
(c) I. Abdülhamit.
(d) Abdülaziz.

12. Yeniçeri Ocağı, hangi yılda kaldırıldı?
(a) 1806'da.
(b) 1826'da.
(c) 1846'da.
(d) 1866'da.

13. 18. yüzyılın ikinci yarısıyla 19. yüzyılın ilk yarısında bir takım yenileşme hareketleri yapılmıştır. Aşağıdakilerden hangisi, bu dönemde yapılmış bir yenileşme hareketi değildir?
(a) Kavuk yerine fes giyilmesi.
(b) Latin alfabesinin kabulü.
(c) Harp Okulu açılması.
(d) Sekban-ı Cedit'in kuruluşu.

GEÇEN HAFTANIN YANITLARI

FEN VE TABİAT

1—b 2—c 3—b 4—a 5—d
6—a 7—a 8—a 9—c 10—a
11—a 12—c 13—c 14—d

MATEMATİK

1 — 28.26 metre
2 — 226.08 santimetre kare
3 — 7.5 santimetre
4 — 10 santimetre

GENEL KÜLTÜR

1—c 2—d 3—a
4—a 5—b 6—c

BAŞKENTLER

1—H 2—K 3—D 4—S
5—N 6—A 7—Ö 8—Z
9—B 10—U 11—T 12—Ç
13—F 14—M 15—Ş 16—C
17—E 18—Y 19—G 20—J
21—Ğ 22—V 23—U 24—R
25—İ 26—P 27—L 28—I
29—O

GENEL KÜLTÜR

1. Avrupa kıtası, Asya, Amerika ve Afrika kıtalarından küçüktür. Acaba Avrupa'nın yüzölçümü, yaklaşık ne kadardır?
(a) 5.5 milyon km. kare.
(b) 10.5 milyon km. kare.
(c) 15.5 milyon km. kare.
(d) 20.5 milyon km. kare.

2. Sinemanın ilk yaratıcıları, Fransız iki kardeşti. Gerçi onlardan önce bu alanda bazı denemeler yapılmıştı... Ama sinemanın yaratıcıları olarak bu kardeşlerin adları anılır. İlk film gösterisini 28 Aralık 1895 tarihinde Paris'te yapan bu kardeşlerin soyadları nedir?
(a) Montgolfier.
(b) Lumiere.
(c) Hugo.
(d) Moliere.

3. İlk uzunçalar plak, Peter Goldmark adlı bir Amerikalı tarafından yapılmıştı. Bakalım tarihini tahmin edebilecek misiniz?
(a) 1898.
(b) 1928.
(c) 1948.
(d) 1968.

4. Güneşin yüzeyindeki ısı ne kadardır?
(a) 900 santigrat.
(b) 1700 santigrat.
(c) 3000 santigrat.
(d) 6000 santigrat.

5. İsfahan, Meşhed, Tebriz... Bu kentler acaba hangi ülkede bulunuyor?
(a) Suriye'de.
(b) Afganistan'da.
(c) Ürdün'de.
(d) İran'da.

6. Üç kent daha... Bilbao, Valencia, Valladolid... Bu kentler hangi ülkede bulunuyor?
(a) İspanya'da.
(b) Portekiz'de.
(c) Peru'da.
(d) Arjantin'de.

7. "Midyat'a pirince giderken evdeki bulgurdan olmak" diye bir deyim vardır. Midyat'ın hangi ilimizde olduğunu biliyor musunuz?
(a) Erzincan'da.
(b) Kırşehir'de.
(c) Aydın'da.
(d) Mardin'de.

8. Çölemerik, hangi ilimizin merkezidir?
(a) İçel'in.
(b) Sakarya'nın.
(c) Tunceli'nin.
(d) Hakkari'nin.

9. Rus alfabesi, yazılış bakımından da, harf sayısı bakımından da, bizim kullandığımız Latin alfabesinden farklıdır. Bu alfabe, yaratıcısının adıyla anılır... Hangi adla?
(a) Petro Alfabesi.
(b) Kiril Alfabesi.
(c) İvan Alfabesi.
(d) Nikolay Alfabesi.

10. Bugüne kadar yapılmış Olimpiyat oyunlarında en çok madalyayı, hangi ülke sporcuları almıştır?
(a) ABD.
(b) Sovyetler Birliği.
(c) İngiltere.
(d) Fransa.

11. Düzenli ilk futbol maçları İtalya'nın Floransa kentinde yapılmıştı. Bir takımda 26 oyuncu bulunuyordu... Acaba hangi yüzyılda?
(a) 16. yüzyılda.
(b) 17. yüzyılda.
(c) 18. yüzyılda.
(d) 19. yüzyılda.

12. Resmi maçlarda kullanılan futbol toplarının ne kadar ağırlıkta olması gerektiğini biliyor musunuz?
(a) 224—265 gram.
(b) 304—343 gram.
(c) 396—453 gram.
(d) 478—526 gram.

13. Avrupa'daki Alp sıradağlarının en yüksek tepesi hangisidir?
(a) Monte Rosa.
(b) Dom.
(c) Weisshorn.
(d) Mont Blanc.

SÖZCÜKLER ARASINDA

EMİN ÖZDEMİR

KİMİ sözcükler belirli alanlarla ilgilidir sevgili çocuklar. Geçen haftanın ana sözcüğü de o türdendi. Suyun içinde iş görmek üzere suya dalmayı iş edinmiş kimse yani DALGIÇ'tı. Bu sözcükten üreteceğimiz sözcüklerse şunlar olacaktı: 1. Dal. 2. Dalgın. 3. Dalga. 4. Dalgacı. 5. Dalkavuk. 6. Yal. 7. Bal. 8. Al. 9. Yalı. 10. Yargıç...

Bu haftanın sözcüğüne gelince bir canlının adıdır. O canlının yapısına göre verilmiş bir addır bu. Kendisi de öyle diyor: Bakmışlar yapıma, öylece ad takmışlar bana. Adımın yapısı bileşiktir, üç heceli, sekiz harflidir. Aynı harfle başlar aynı harfle biter. Dahası ortada da aynı harf vardır. Harflerimden, hecelerimden türlü sözcükler türetebilirsiniz. Şu sözcükleri buldunuz mu, beni de kolayca kestirebilirsiniz:

1. Birinci, ikinci, üçüncü harflerimin oluşturduğu sözcük eşseslidir. Hem ad olarak, hem de buyruk olarak kullanılır. Buyruk olarak "parçala" anlamına gelir. Ad olarak da hem bir renk bildirir hem de kent dışı, açık ve boş yer anlamına gelir. (KIR)

2. Birincide bulduğunuz sözcüğün sonuna —aç ekini getirdiniz mi toprakla ilgili bir nitelik adı elde edersiniz. (KIRAÇ)

3. —aç yerine —çıl eklerseniz yine bir renk adı, daha doğrusu o rengi almaya yüz tutan anlamında bir sözcük oluşur. (KIRMIZIL)

4. —çıl yerine —gın ekini getirirseniz yine bir sıfat türetirsiniz. Elde edeceğiniz sıfat bir durumu karşılar. Diyelim ki çok sevdiğiniz bir arkadaşınız var. Yediğiniz içtiğiniz ayrı gitmiyor. Bir gün bir konuda anlaşamıyorsunuz. Tartışıyorsunuz. Derken tartışmada onu incitecek sözler söylüyorsunuz. Artık o arkadaşınız size gücenmiştir. İşte bulacağınız sıfat o arkadaşınızın durumunu karşılar. (KIRGIN)

5. —gın değil de —ıcı ekini getirirseniz yine bir davranış biçimini karşılayan bir sözcük elde edersiniz. Nasıl bir davranış biçimidir bu? Hemen söyleyelim, incelikli kişilerin yapacağı bir davranış değildir. Kaba kişilerden beklenir. Örneğin bir toplantıdasınız. Arkadaşlarınızdan biri sürekli olarak sözünüzü kesiyor. Sizi anlayışsızlıkla, üzerinde konuştuğunuz konuyu bilmemekle suçluyor. Arkadaşınızın bu davranışını nitelendirir bulacağınız o sözcük. (KIRICI)

6. Dördüncü, beşinci ve altıncı harflerim bir eylem kökü oluşturur. Bu sözcüğe —ık eki getirirseniz bir başka sözcük türetmiş olursunuz. O sözcük size, yelken, dümen, kürek, tekne... gibi sözcükleri de düşündürür. Şu bilmeceyi çözdünüz mü o sözcüğü bulursunuz:

Mavi tarla üstünde
Beyaz güvercin yürür.

Bilmecenin yanıtı olan sözcük şu bilmecenin yanıtıyla da ilgilidir: "Ağzından tutulur, sırtından yüzülür." (KAYIK)

7. —ık değil de —gı ekini getirirseniz bulacağınız sözcük soyut anlamlıdır. Kendisini, karşıladığı kavramı göremez, elle tutamayız. Ancak varlığını zihnimizde tasarlar ya da içimizde yaşarız. Diyelim ki bir yakınınız bir yere gidiyor. Belli bir saatte geleceğini söylüyor size. Söylediği saatte gelmiyor. Bekliyorsunuz, bekliyorsunuz.. Bir türlü gelmiyor. İçinizde bir sıkılma, bir üzülme duyuyorsunuz. İşte bulacağınız sözcük bunu karşılar. (KAYGI)

8. Dördüncü, beşinci, altıncı ve yedinci harflerim yeni bir sözcük oluşturur. Öyle ki bir şeyin çok sağlam olduğunu anlatmak için bulacağınız sözcüğün karşıladığı şeye benzeterek anlatırız. (. . . .)

9. Sekizincide bulduğunuz sözcüğün sonuna son harfimi eklerseniz, hem bir spor türü, hem de bu sporu yapmaya yarayan aygıtın adını bulursunuz. Yılın belli bir mevsiminde genellikle yapılır bu spor. (KAYAK)

10. Beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci harflerim çok anlamlı bir sözcük oluşturur. Bu sözcüğün karşıladığı nesne hemen hepimizde bulunan bir organın adıdır. Nesneler için de kullanırız o sözcüğü... (KALP)

Bulamadınız mı beni? Haydi bir ipucu daha: İlk sözcüğüm bir sayıdır. Masallarda çokça geçen bir sayı.

①	②	③	④	⑤	⑥	⑦	⑧
K	I	R	K	A	Y	A	K

OKURLARIMIZIN DİKKATİNE

Bazı okurlarımız bize mektup yazarak, dergimize nasıl abone olacaklarını soruyorlar... Abone koşullarını her sayı 3. sayfamızda yayımlıyoruz. Abone olmak isteyen okurlarımız herhangi bir İş Bankası şubesine giderek, abone tutarını "İş Bankası Cağaloğlu Şubesi" 150 numaralı hesaba gönderebilirler. Dileyen okurlarımız, abone tutarını posta havalesiyle "Milliyet Gazetesi, Satış Servisi, Cağaloğlu, İstanbul" adresine de postalayabilirler. Bu işlemden sonra yukarıdaki adrese kısa bir mektupla abone tutarını ne yolla gönderdiklerini bildirmeleri de yararlı olur.

Eksik sayılarınızı da "Milliyet Gazetesi, Satış Servisi, Cağaloğlu, İstanbul" adresine mektup yazarak isteyebilirsiniz. İstediğiniz her sayı için zarfın içine 10 liralık posta pulu koymanız gereklidir. Zarf içinde kesinlikle para göndermeyiniz.

TARİHTE BU HAFTA

EVLİYA ÇELEBİ'NİN DOĞUMU

ÜNLÜ gezgin ve yazar Evliya Çelebi, 25 mart 1611'de İstanbul'da dünyaya geldi. Sonradan İstanbul'a göçmüş Kütahyalı bir ailedendi. Babası Derviş Mehmet Zilli, sarayın kuyumcubaşısı idi. Evliya Çelebi, ilk öğrenimden sonra bir süre medresede okudu. Bir yandan Kuran'ı ezberleyip "hafız" oldu, saray okulu Enderun'a alındı. Bir yandan da babasından yazı, nakış, süslemecilik gibi sanatlar öğrendi, şiir yazdı. Dayısı Melek Ahmet Paşa'nın desteğiyle Sultan IV. Muratın özel hizmetinde görev aldı.

Serüveni seven Evliya Çelebi'nin gezi tutkunluğu, babasından ve babasının arkadaşlarından dinlediği gezi öykülerinin etkisiyle küçük yaşta başladı. Bir anlatıya göre ise bu tutkunluk, gördüğü bir düşle başlamıştır. Bir gece düşünde Hz. Muhammed'i görmüş, yardım anlamına "şefaat" dilemek istemiş ondan, ama heyecanla dili sürçtüğünden gezi anlamına "seyahat" dilemiş. Ertesi gün gördüğü düşü yorumlayan bilgin kişiler de onun gezgin olmasını, gezip gördüklerini yazmasını öğütlemişler.

Evliya Çelebi, ilkin İstanbul'u köşe bucak dolaştı. Bugün "Evliya Çelebi Seyehatnamesi" adıyla bildiğimiz ünlü yapıtının 1630'da kaleme aldığı ilk cildini böyle oluşturdu. 1640 yılının nisan-mayıs aylarında bir dostuyla Bursa gezisine çıktı. İzinsiz çıktığı bu geziden dönüşte babası istediği gibi gezmesi için izin verdi ve bunları kitap olarak yazmasını öğütledi. 21 haziran 1640'ta kısa bir İzmit gezisinin ardından, aynı yılın 28 kasımında, vali olarak Trabzon'a atanan Ketenci Ömer Paşa'yla üçüncü yolculuğunu gerçekleştirdi.

1645'te Girit seferine çıkan Yusuf Paşa'yla Hanya'nın alınışında bulundu. Ertesi yıl Erzurum beylerbeyi Defterdarzade Mehmet Paşa'nın yanında görev aldı. Onunla tüm Doğu Anadolu'yu, Azerbaycan ve Gürcistan'ı dolaştı. Çeşitli ayaklanmaları yakından izledi.

1648'de Şam beylerbeyi Murtaza Paşa ile Şam'a gitti. Mektup götürmekle görevlendirilince Suriye ve Filistin'i dolaşmak olanağını elde etti. 1651'de Özi beylerbeyliğine atanan dayısı Melek Ahmet Paşa'yla ilk Rumeli gezisini gerçekleştirdi. 1659-1662 arasında Arnavutluk'u, Bohemya'yı dolaştı. Fazıl Ahmet Paşa'nın ordusuyla Avusturya seferine katıldı. Viyana'da imparatordan aldığı geçiş belgesiyle Danimarka, İsveç, Hollanda ve İspanya'ya gitti.

Macaristan'daki Osmanlı kalelerini yoklama göreviyle bu ülkeyi baştan başa gezdi. Bugünkü Romanya'yı da gezip Kırım'a ulaştı. Burdan kara yoluyla Kafkasya'ya geçti. Hazar denizi kıyılarını, Volga boylarını gördü.

Bir süre İstanbul'da dinlendikten sonra, 1667'de bu kez Edirne, Gümülcine, Selânik gibi Rumeli kentlerini dolaştı. Yunanistan'ı ve Mora yarımadasını geçip Girit'e gitti. Kandiye kentinin Osmanlılarca alınışında, bir Yunan ayaklanmasının bastırılışında bulundu. Adriyatik kıyılarını da dolaştıktan sonra yine İstanbul'a döndü.

Evliya Çelebi, ondördüncü ve sonuncu yolculuğunu Hacca ayırmıştı. Batı Anadolu'yu, Sakız, Sisam, Rodos adalarını gezip Suriye üzerinden Hacca gidenlere katıldı. Hactan sonra Mısır'a gitti. Kitabının son cildinde, uzun süre kaldığı Sudan ve Habeşistan'ı anlattı. 1682 yılında öldü. Ama Mısır'da mı, yoksa İstanbul'da mı öldüğü kesinlikle bilinmiyor.

Bütün bu gezilerde gördüklerini on cilt olarak yazan Evliya Çelebi'nin bu yapıtı, tarih, coğrafya, din bilgisi, edebiyat ve çeşitli ülkelerin gelenek görenekleriyle yaşayışları açısından zengin bir kaynak oluşturmaktadır. Ülkemizin XVII. yüzyıldaki durumu kadar, birçok ülkenin durumu da bu sayfalara canlı bir dil, abartık bir anlatışla yansımıştır.

KISACA

20 Mart 1971 — Ünlü gazeteci ve yazar Falih Rıfkı Atay öldü. 1894 yılında İstanbul'da doğan Atay, Edebiyat Fakültesini bitirdikten sonra Tanin gazetesinde yazarlığa başlamış, 1918'de arkadaşlarıyla kurduğu Akşam gazetesinde fıkra yazarlığı yapmıştır. Burda, kurtuluş savaşına karşı çıkanlara çatmış, kalem savaşımına girişmiştir. 1922'de Bolu'dan milletvekili seçilmiş, 1950'ye dek mecliste sürekli bulunmuştur. Milliyet, Ulus, Dünya gazetelerinde başyazarlık yapan Atay'ın ilgiyle karşılanan çeşitli kitapları da vardır.

21 Mart 1590 — Osmanlıların İranla yaptığı savaşlar İstanbul Antlaşmasıyla son buldu. 1578 yılında başlayan savaşlar 12 yıl sürmüş, Lala Mustafa Paşa, Özdemiroğlu Osman Paşa, Ferhat Paşa komutasındaki Osmanlı orduları Tiflis, Şirvan, Revan, Tebriz, kentlerini ele geçirmiştir. Batı İran ve Kafkasya'da yarı bağımsız iller kurulmuştur. Elde edilen topraklar İstanbul anlaşmasıyla yeni bir İran savaşına kadar Osmanlı egemenliğinde kalmıştır.

21 Mart 1685 — Ünlü Alman bestecisi Johann Sebastian Bach, Almanya'nın Elsenach kentinde dünyaya geldi. İlk müzik bilgisini ağabeyinden alıp Michaelis Müzik Okulu'nu bitirdikten sonra orkestrada orgçu olarak çalışmaya başlayan Bach, 1723'te Leipzig'deki Thomas kilisesinde baş müzikçi olmuş, ölünceye kadar burda çalışarak yapıtlarını bestelemiştir. Dinsel yapıtlarından pasion ve oratoryaları, füg, prelüd ve sonatlarıyla tanınmaktadır. Brandenburg konçertoları en ünlü yapıtlarındandır.

23 Mart 1876 — Düşünür ve yazar Ziya Gökalp Diyarbakır'da doğdu. Arapça, Farsça ve Fransızca öğrenen, İstanbul'da Veteriner Okulunu bitiren Gökalp, özgürlükçü düşüncelerinden ötürü önce hapsedilmiş, sonra Diyarbakır'a sürgün edilmiştir. Selânik'te "Genç Kalemler"i çıkaran Gökalp'in Türkçülük ve dilde ulusallık düşüncelerini sergileyen Kızıl Elma, Türkçülüğün Esasları adlı yapıtları ünlüdür.

24 Mart 1905 — Fransız yazarı Jules Verne öldü. 1828'te Nantes kentinde doğan Verne, "Balonla Beş Hafta Yolculuk", "Kaptan Grant'ın Çocukları", "Seksen Günde Dünya Gezisi" gibi kurgusal romanlarıyla tanınmaktadır.

DÜNYA ÇOCUK ŞİİRİ GÜNÜ

İki gün sonra kış bitiyor, ilkbahar başlıyor, sevgili okurlar... 21 Mart, ilkbaharın ilk günü... Bu günün bir özelliği daha var: Bir çok ülkede 21 Mart, "Dünya Çocuk Şiiri Günü" olarak kutlanıyor. "Uluslararası Çocuk Yılı Türkiye Milli Komitesi" de 21 Mart'ı "Dünya Çocuk Şiiri Günü" olarak ilân etti. Bu gün dolayısıyla, size çağdaş altı şairimizden seçilmiş şiirleri sunuyoruz. 21 Mart'ta, öğretmenlerinizle konuşarak bu günü sınıflarınızda kutlayabilir, yayımladığımız şiirlerle birlikte öğretmenlerinizin ve sizlerin seçeceği şiirleri okuyabilirsiniz...

AĞACIM

Mahallemizde
Senden başka ağaç olsaydı
Seni bu kadar sevmezdim.
Fakat eğer sen
Bizimle beraber
Kaydırak oynamasını bilseydin
Seni daha çok severdim.

Güzel ağacım!
Sen kuruduğun zaman
Biz de inşallah
Başka mahalleye taşınmış oluruz.

ORHAN VELİ

YILDIZLAR

Kitabın yanında defter
Defterin yanında bardak
Bardağın yanında çocuk
Çocuğun yanında kedi
Ve uzakta yıldızlar yıldızlar

OKTAY RİFAT

ROBENSON

Robenson, akıllı Robenson'um,
Ne imreniyorum sana bilsen!
Göstersen adana giden yolu;
Başımı dinlemek istiyorum.

Ben gemi olurum, sen kaptan ol;
Yelken açarız bir sabah vakti.
Güneşte gölgemiz olur deniz.
Yolculuk! derken adamızdayız.

İsterdim tercümanım olasın,
Tanıtasın beni balıklara,
Vahşi kuşlara ve çiçeklere;
Bizdendir diyesin benim için.

Ağaca çıkmasını bilirim,
Tanırım meyvanın olmuşunu;
Taş kırmak da gelir elimizden,
Ateş yakmak da, aş pişirmek de.

Robenson, halden bilir Robenson,
Adan hâlâ batmadıysa eğer,
Alıp götürsen beni oraya,
Deniz yolu kapanmadan evvel!

CAHİT SITKI TARANCI

HİKAYE

Senin dudakların pembe
Ellerin beyaz,
Al tut ellerimi bebek
Tut biraz!

Benim doğduğum köylerde
Ceviz ağaçları yoktu,
Ben bu yüzden serinliğe hasretim
Okşa biraz!

Benim doğduğum köylerde
Buğday tarlaları yoktu,
Dağıt saçlarını bebek
Savur biraz!

Benim doğduğum köyleri
Akşamları eşkiyalar basardı
Ben bu yüzden yalnızlığı hiç sevmem
Konuş biraz!

Benim doğduğum köylerde
İnsanlar gülmesini bilmezdi.
Ben bu yüzden böyle nâçar kalmışım.
Gül biraz!

Benim doğduğum köylerde
Şimal rüzgârları eserdi,
Hep bu yüzden dudaklarım çatlaktır
Öp biraz!

Sen Türkiye gibi aydınlık ve güzelsin!
Benim doğduğum köyler de güzeldi
Sen de anlat doğduğun yerleri,
Anlat biraz!

CAHİT KÜLEBİ

TÜRK EDEBİYATININ ÜNLÜ ŞAİRLERİNDEN SİZLER İÇİN SEÇİLMİŞ EN GÜZEL ÖRNEKLER

İLKOKUL ÇOCUKLARI İÇİN ŞİİRLER

Hazırlayan:
MEMET FUAT

25 lira

DE YAYINEVİ
Ankara Caddesi
Vilâyet Han, Kat 2
Cağaloğlu
İstanbul

ÇOCUK KUŞ

Bir kuştu,
Allı allı bir kuş.
Her tüyüne bir çiçek bağladılar
Uçmadı o.

Bir kuştu,
Mavili mavili bir kuş.
Her tüyüne bir boncuk bağladılar
Uçmadı o.

Bir kuştu,
Yeşilli yeşilli bir kuş.
Her tüyüne bir çocuk kordelası bağladılar
Uçtu o.

FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA

YILDIZLARDA UYKU

Şehre çöken karanlık
Sokakta bir adam gördü.
Kattı adamı önüne,
Evine götürdü.

Adam dinlendi biraz,
Sofraya oturdu.
Yemeklerini yediler,
Annesi çocuğu yatırdı.

Şehre çöken karanlık
Her gece baş ucunda,
Yalnız korkan çocuğa
Masallar anlatırdı.

O gece garip bir şey oldu:
Karanlık uzandı göğe,
Gökten bir yıldız aldı,
Odaya getirdi.

Boşlukta dönen yıldız
Işıl ışıl bölündü,
Renkli maytaplar gibi
Çocuğun üstüne döküldü.

Çocuk hemen uyudu,
Uykusunda güldü.

BEHÇET NECATİGİL

KİRPİ ÇOCUK

UMUR BUGAY

BAKARSIN ÇIKAR

BİZE bir araba gerek dedi babam. Annem umutsuz baktı. Benim de aklım başımdan gitti. Ders çalışıyorum ama kulağım onlarda. "Hayal" dedi annem. Televizyonda gıcır, gıcır Honda'lar gösteriliyordu:

— Sıfır kilometrede..Anahtarı teslim..İlk kupon pazartesi.

Babam arabalara bakıp gevşedi. Ayaklarını uzatıp, kollarını başının arkasında kavuşturdu. "Hayal değil" dedi. "İstesek bizim de bir arabamız olabilir" Gözlerinin içine bakıyordum. Annem, "Eh. İyi" dedi. "Olsun da görelim" Babam kırıldı biraz. Ben anlarım. Canı sıkılınca baş parmağının ucunda terliğini oynatmaya başlar. Gene öyle yaptı. Oysa arabanın konuşulması bile güzeldi bence. Fiyatlarını, modellerini, kaç beygir gücünde olduklarını bir bakışta söylerim. Televizyonda gördüklerimiz bize göre değil. Şimdi en azından 650 bin lira ediyor. Babam kızgın söylendi:

— Olsun da görelimmiş.. Oturduğun yerde kimse, kimseye araba vermez. Gözünü açacaksın. Fırsatları değerlendirmek gerek. Keselim kuponları yollayalım bakalım. Gerisi kısmet. Bakarsın çıkar.

Bence de doğru söylüyor babam. Çıkanlar da bizim gibi insan değil mi? Babam şansa inanır. Durmadan piyango bileti alır. Annem hiç sevmiyor bu huyunu. İş yerine yakın bir kahve varmış. Kumar da oynarmış orada babam. Konuşmalarından anlıyorum. Genellikle kazanırmış. "Ölümü öp bir daha oynarsan" demişti bir gün annem. Unutmuyorum. İki gün konuşmadılar.

Düşünmeye başladım. Ne olurdu kuponları kessek? Annemin bugün olumsuzluğu üstündeydi. "Nereye park edeceğiz o arabayı?" diye güldü. Babam iyice sinirlendi. "Yahu arabayı buldu da" dedi. "Düşündüğü şeye bak şunun"

Annem diretti:

— Biz sobada yakacak gaz bulamıyoruz.. Kolay mı ona benzin yetiştirmek? Bak gene zam geliyormuş benzine. Öyle şeyler zengin işi..

Annem böyle söyleyince içim ız eder nedense. Hep çabuk büyüyüp para kazanmayı düşünürüm. Boş bulunup, "Bi gazete alacağız be anne" dedim. Gülümsedi. Sırtımı okşadı. "Bir gazete alt tarafı öyle mi?" dedi. "350 kuruş günde. Ayda 105 lira eder" Babamla şaşkın bakıştık. "Belki araba çıkacak diye parayı sokağa atamam. Evin nelere ihtiyacı var biliyor musunuz siz?"

Babam kahkahayı bastı:

— Yahu 105 lira ne bugün? Para mı? Karşılığında araba alacaksın. Tuvalet kağıdı değil.

MEHMET'İN ÇEVRE DOSYASI

ATİLLA ALPÖGE
DEVRİM ALPÖGE

GÜRÜLTÜNÜN ETKİLERİ

GEÇEN hafta gürültünün üstünde durmuştuk; gürültü düzeyi nasıl ölçülür, desibel nedir, bunları görmüştük. Şimdi de isterseniz, gürültünün bizde yarattığı etkilere bakalım.

Sessiz bir odadasınız. Bir arkadaşınız arkanızdan gizlice gelip birden "böh" diye bağırıyor. Ne yaparsınız? Yerinizden sıçrarsınız. "Korktum" dersiniz. Aslında ses düzeyinin birden değişmesine vücudunuz tepki göstermiştir. Yani desibellerdeki bu ani değişme vücudunuzu harekete geçirmiştir. Kalbiniz hızla çarpar, kaslarınız gerilir, tansiyon yükselir; nefes almanız bile sıklaşır. Hatta insan bazan terler bile. Bütün bunlar gürültüden olmuştur. Vücut dışarıdan gelen bir etkiye karşı, daha doğrusu bir tehlikeye karşı kendini savunmaya hazırlanmıştır. Sessiz ortamda usul usul çalışan bir çok organ, birden hızlanmıştır. Yavaş giden bir otomobilin birden hızlanması gibi... İşte böyle! Gürültü olunca vücut vites değiştiriyor.

Geceleyin uykuda bile. Hiç uyuyan bir kimseyi seyrettiniz mi? Biraz gürültü olsa, uyanmadan yerinde kımıldar; çünkü kaslar kasılıvermiştir.

İnsan gürültüye hiç bir zaman alışmaz. Alıştığını sansa bile... "Artık gürültü beni rahatsız etmiyor" dese bile... Vücut gürültü olunca hep vites değiştirir. Bir otomobilin motorunu durmadan zorlasanız, ne olur? motor bozulur ya da yanar. Bunun gibi, gürültünün sonucu bir çok organ da zorlanır. Zorlanma da onları yıpratır ve hastalıklara, rahatsızlıklara neden olur.

Bakın, gürültünün yarattığı bazı zararları sıralayalım: ülser gibi sindirim hastalıkları... Astım, kalp sıkışıklığı... Yüksek tansiyon... Uykusuzluk, ya da uyuma zorluğu... Başağrılarının çoğu gürültüden kaynaklanıyormuş... Sürekli gürültülü bir ortam insanlarda işitme bozukluğu yaratıyor. İnsanlar zamanla ağır işitmeye başlıyorlar; önce duymakta zorluk çekiyorlar. Bazı sözcükleri anlamıyorlar. "Efendim, ne dediniz?" diye tekrar tekrar sormak zorunda kalıyorlar. Kulakları çınlıyor, vınlıyor. "Kafamın içi kazan gibi" diye yakınıyorlar.

Gürültü dikkati de dağıtıyor. İşte ve okulda başarı oranı düşüyor.

Doktorlar, gürültülü bir çevrenin insan hayatını 5—10 yıl kısalttığını söylüyorlar.

DENEYLER

Bilim adamları gürültü üzerine bir çok deney yapmışlar. İşte en ilginçlerinden bir kaç tane...

- Çok gürültülü bir sokağın seslerini banda almışlar ve bu gürültüyü saatlerce bir maymuna dinletmişler. Deney sonunda maymunun tansiyonunun yükseldiğini görmüşler.

- Japonların yaptığı bir araştırmada görülmüş ki, gürültülü işlerde çalışan annelerin bebekleri doğdukları zaman çok zayıf oluyor. Çünkü bebeğin beslenmesine yarayan kanalları da tıkıyor. Bu yüzden bebek tam beslenemiyor.

- Bir okulun bir tarafında trenlerin durmadan gelip gittiği büyük bir istasyon varmış; öbür yanında da sessiz bir park. Demiryolu çok gürültülüymüş. Demiryoluna bakan sınıflardaki öğrencilerin derslerdeki başarısı düşük oluyormuş. Parka bakan sınıflardaki öğrenciler daha başarılıymış. Gürültü yüzünden demiryolu tarafındaki öğrenciler yeterli gelişme gösteremiyorlarmış.

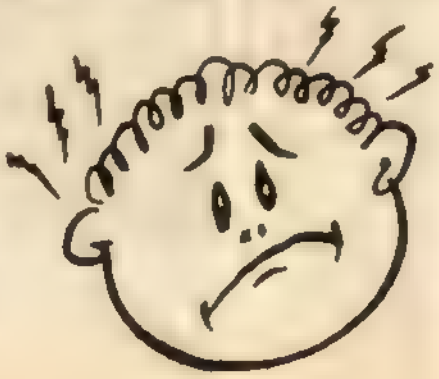

- Fabrikalarda gürültülü işlerde çalışan işçilerle, gürültüsüz yerlerde çalışanları kıyaslamışlar. Gürültülü yerde çalışan işçiler işgünü sonunda daha yorgun oluyorlar. Başağrısından yakınıyorlar. Geceleri uyumakta zorluk çekiyorlar. Sinirli oluyorlar; kavgacı oluyorlar, durup dururken kavga ediyorlar.

MEHMET ANLATIYOR

O gün çok fazla yağmur yağıyordu. Okulda bahçeye çıkamadık. Herkes koridorlardaydı. Çok gürültü vardı. Genellikle güleryüzlü ve sakin olan öğretmenimiz birden sinirlendi, "susun, bahçede bağırırsınız; kafamız kazan gibi oldu, yeter artık." diye bağırdı. Sanıyorum bizim gürültümüz onu yormuştu, sinirlerini germişti. Yoksa böyle bağırmazdı.

ARAŞTIRIN-YANITLAYIN

1— Babanız, anneniz ya da bir büyüğünüz size bağırmaya başlasa, sinirlerinizin hemen gerildiğini, vücudunuzun gerginleştiğini hissediyor musunuz?

2— Çok gürültülü bir yerde arkadaşlarınızla rahat konuşabiliyor musunuz? Yoksa zorluk mu çekiyorsunuz? Gürültü, insanların arkadaşça yakınlıklarını kısıtlıyor denebilir mi?

3— Okulumuzda teneffüslerde çok gürültü oluyor mu?

4— Sizce hangi işlerde çalışanlar daha çok gürültüye uğruyor? Fabrika işçisi, trafik polisi, vapurların kazan dairesinde çalışanlar... Gürültülü işleri saymaya çalışın bakalım. En ağır ve en güç işlerde çalışanlar en kötü gürültüleri yaşıyorlar, diyebilir miyiz?

GEZİ NOTLARI

LONDRA'YA İNİYORUZ

SAAT 17.00'de uçmuştuk Yeşilköyden. Türkiye saatiyle 20.30'da Londra üzerindeyiz. "Kemerlerinizi bağlayın, sigaralarınızı söndürün, yatık koltuklarınızı düzeltin, Londra'ya iniyoruz," diyor hostes hoparlörden. Tüm yolcular, hostesin nazik emirlerini yerine getiriyoruz. Bu arada kaptan pilotun sesi duyuluyor. "Trafik yoğun olduğundan havalimanına hemen inemeyeceğiz. Bir süre dolaşıp trafiğin açılmasını beklememiz gerek, merak etmeyiniz!.." Otuz dakika kadar Londra üzerinde dolaşıp, alanın açılmasını bekliyoruz. Sonra gittikçe çoğalan ışıkların içine doğru kayarak iniyor ve bir tüy gibi hiç sarsılmadan alanın üzerine konuyoruz. Bizim saatimizle 21.00'i bulmuşuz. Londra ile, iki saat farkı, bir de bizdeki ileri saat uygulaması, aradaki saat farkını üçe çıkarıyor. Londra'da saat 18.00... Londra havalimanında, uçaklar bağlı oldukları kuruluşlara ayrılan binalara iyice yanaşıp, vapurdan iskeleye yolcu çıkarır biçimde, yolcularını doğrudan boşaltıyorlar. Bu uygulama, yeni havalimanının bitiminden sonra bizde de başlayacak sanırım... Pasaport kontrolünden geçerken, salt, Londra'da kaç gün kalacağımızı soruyorlar, o kadar. Çok geçmeden uçaktan gelen çantalarımızı da alıp, karşılamaya gelenlerin bulunduğu kalabalık salona geçiyoruz. Yanlarında konuk olacağımız dostlarımız da gelmişler, bizi bekliyorlardı. Hep birlikte bir taksiye binip kente doğru yola çıkıyoruz.

Londra'da taksiler genellikle aynı biçimde; yüksek, rahat, genişçe ve siyah renkte. Trafik soldan akıyor. Otomobillerin direksiyonu sağda. Bu, İngiltere'ye özgü bir biçim. Taksilerin saati, arabanın içinde; şoförün oturduğu yerle yolcuların oturduğu bölümün arasında sol köşede. Taksi saatinin çalışmasını rahatça görebiliyorsunuz. Şoförün yanına yolcu oturmuyor. Arkası, beş yolcu alabilir büyüklükte...

İlk gözümüze çarpan, trafiğin düzeniydi. Ne klakson sesi duyuyor, ne de kırmızı ışıklarda durmadan geçen araba görüyorsunuz.

Herkes birbirine saygılı, telâşsız, dikkatli ve terbiyeli. Kaldığımız günler içinde, Londra'da en çok "lütfen, affedersiniz, teşekkür ederim" sözcüklerini duyduk. Polisi, şoförü, satıcısı, memuru, tümü, çocuk olsun, büyük olsun, bağırmadan, küçük sesle ve saygılı konuşuyorlar..

İlk gecemizi dostlarımızın evinde, üç kanal üzerinden çalışan renkli televizyonu izleyerek geçirdik. Kanalların ikisi devletin, biri de özel kuruluşun programlarından oluşuyor... Akşam yemeğinden önceki saatlerde, çocuklar için çeşitli programlar var. Hıristiyan dünyasının büyük dinsel günü Noel'e yakın günlerdeyiz. Bu yüzden, programların içinde, dinsel gösteriler belirli ölçüde yer alıyor..

LONDRA'DA BİRİNCİ GÜNÜMÜZ:

Hava soğuk, ama, yağışsızdı. Bize soğuk gelen hava, Londralılara soğuk gelmiyor olacak ki, çoğu paltosuzdu. Londralının elinden düşürmediği, şemsiyesi. Paltosuz olabilir ama, şemsiyesiz olamaz. Londra'da yağmurun ne zaman başlayıp ne zaman duracağı belli değil. Hele Aralık ayında... Caddeler, sokaklar tertemiz, bakımlı ve düzenli. Kaldırımlar geniş. Bir kişinin bile, yere bir şey attığını, tükürdüğünü görmedim.. 6200 otobüs çalışıyormuş Londra'da. Buna karşın yeraltı treni, metro, toplum taşımacılığının yarısından çoğunu yükleniyor. Londra metrosu, dünyanın en büyük yeraltı sistemidir diyorlar... İlk metro, 1863'de altı kilometre uzunluğunda yapılmış.

Ne metro istasyonlarında, girişte çıkışta, ne otobüs duraklarındaki kuyruklarda itişme kakışma var. Biri şöyle hafifçe kolunuza çarpsa, hemen, "Affedersiniz," diyor. Tabii siz de, "Bir şey değil, teşekkür ederim," diyeceksiniz.

İşte böyle sevgili arkadaşlar; dudaklarımızda tebessüm, dilimizin ucunda İngilizce "teşekkür ederim" sözcüğü, dolaşmaya başladık Londra'da...

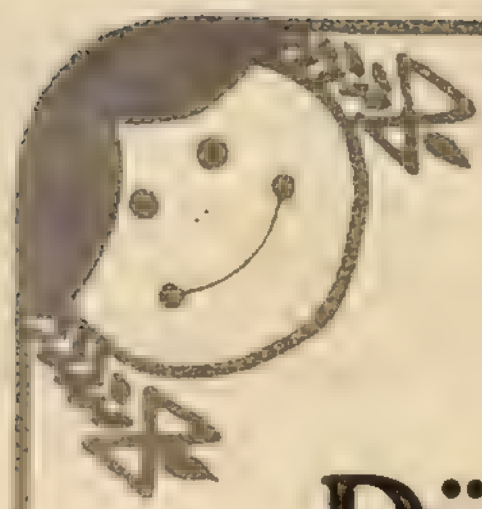

1979
Dünya Çocuk Yılı

AKBANK
çocuklararası
resim yarışması

Çocuklara yönelik kültür ve sanat faaliyetlerinde
önder Akbank, Dünya Çocuk Yılında,
bir Çocuklararası Resim Yarışması düzenledi.

Konusu "Çocuk" olan yarışmaya katılma süresi
20 Nisan 1979 tarihinde bitecek,
seçilen resimler ödüllendirilecektir.

Şartnameler Akbank Bölge Müdürlüklerinden ya da Şubelerinden alınabilir.

kültür ve sanat hizmetlerinde de öncü banka

AKBANK

REPRO

IZZIM ALI

PITIRCIK'IN SERÜVENLERİ

İLK YARI

Yazan: GOSCINNY Türkçesi: VİVET KANETTİ

Resimler: SEMPE

Dün öğleden sonra boş arsada, başka bir okulun takımıyla Pıtırcık'ın babasının çalıştırdığı takım arasında bir maç yapıldı. Pıtırcık'ların takımı şöyle kurulmuştu: Kaleci Lüplüp; bekler, Toraman ile Dalgacı; haflar, Tıngır, Sırım ve Çarpım; sağ iç Pıtırcık; santrfor Gümüş; sol açık Dırdır... Hakem, Pıtırcık'ın babası...

Gördüğünüz gibi, sağ açık yoktu, sol iç de... Oyuncu eksikliği yüzünden Pıtırcık'ın babası bir taktik uygulamak zorunda kaldı. Bu taktiği son antrenmanda buldular. Hücum taktiğiyle oynamaya karar verdiler. Ataklığıyla Cruyff'u anımsatan Pıtırcık'la, ince oyunu ve çalımlarıyla Eusebio'yu andıran Dırdır, topu Gümüş'e geçirecekti. Gümüş kimseyi anımsatmıyordu; ama kusursuz bir forması vardı... Bu da bir santrfor için oldukça önemlidir...

Maç 15:40'a doğru başladı. İlk dakikada kale önünde bir kargaşalıktan sonra sol açık öyle güçlü bir şut patlattı ki, Lüplüp top üstüne değmesin diye kendini yere atmak zorunda kaldı... Ama hakem golü saymadı; çünkü takım kaptanlarının el sıkışmadığını anımsamıştı.

Beşinci dakikada bir köpek Lüplüp'ün sandviçini yedi. Oysa üç kat kâğıda sarılmış ve üç iple bağlanmıştı (Lüplüp değil, sandviçi). Bu olay kalecinin moralini sıfıra indirdi (bir kaleci için moralin ne denli önemli olduğunu herkes bilir)... Ve Lüplüp, maçın yedinci dakikasında ilk golünü yedi...

İkinci golünü de sekizinci dakikada... Dokuzuncu dakikada takımın kaptanı Toraman, Lüplüp'ün sol açıkta oynamasının herkes için daha hayırlı olacağını söyledi. Dırdır kaleye geçti. (Bizce büyük bir yanlıştı bu; çünkü Lüplüp atak oyuncular arasına girecek tipte biri değildir...)

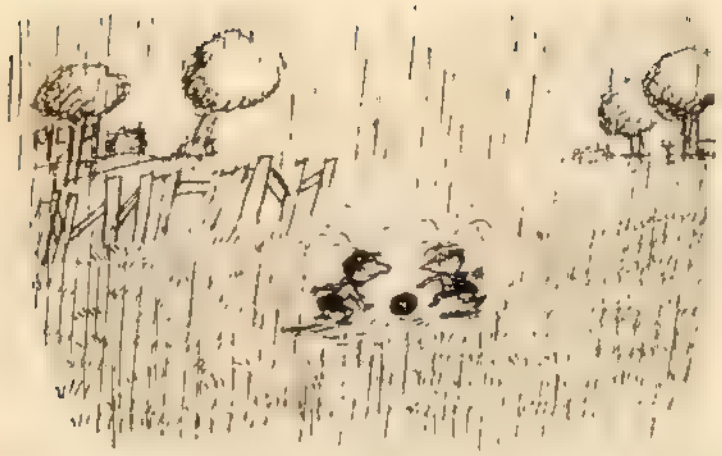

Maçın on dördüncü dakikasında öyle bir yağmur başladı ki, oyuncuların çoğu ortadan toz oldu. Sahada sadece Pıtırcık'la karşı takımdan bir oyuncu kalmıştı. Gol atılmadı.

Yağmur dindikten sonra, yirminci dakikada sağ hafta mı, sol hafta mı oynadığı belli olmayan Gümüş (nerede oynadığı önemli değil), dehşet bir şut attı...

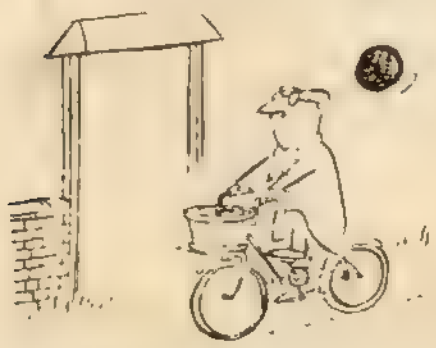

Aynı yirminci dakikada, Bay Posbıyık, gripten yatan büyükannesini ziyarete gidiyordu...

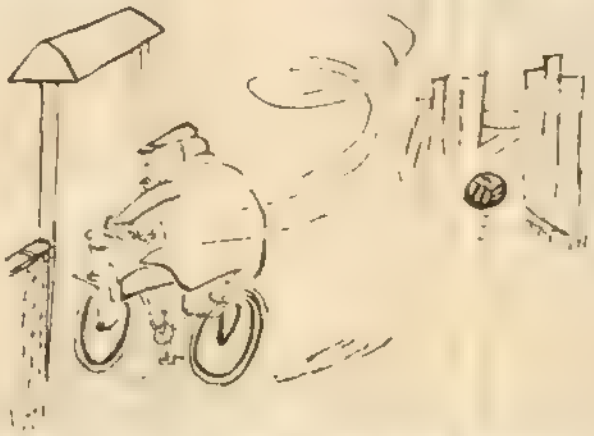

Topu sırtına yiyince dengesini yitirdi ve yirmi yıldan beri dargın olduğu Pisbıyık'ların evine girdi...

Bay Posbıyık, daha sonra sadece kendisinin bildiği bir yoldan arsaya dalıp topu havada kaptı...

Beş dakikalık bir şaşkınlıktan sonra (böylece yirmi beşinci dakikaya gelinmiş oldu) maça bir konserve kutusuyla devam etmeye karar verildi. Yirmi altıncı, yirmi yedinci ve yirmi sekizinci dakikalarda Lüplüp, çalımları sayesinde üç gol attı (konserve kutusunu, boş bile olsa, ondan kurtarmak olanaksız bir şeydir)... Pıtırcık'ın takımı 3—2 öne geçti...

Otuzuncu dakikada Bay Posbıyık topu geri getirdi... Büyükannesini ziyaret etmiş, onun hastalığının geçmekte olduğunu görünce keyfi yerine gelmişti... Keyfi yerine gelince de, dayanamamış, topu geri getirmişti... Artık konserve kutusuna gerek yoktu... İki takımın oyuncuları, kaldırdıkları gibi konserve kutusunu attılar...

Otuz birinci dakikada Pıtırcık karşı savunmayı yardı, topu ortaladı ve Sırım'a uzattı. Sırım topu Dalgacı'ya verdi. Dalgacı sol bir şutla herkesi şaşırttı ve hakemi karnından vurdu!.. Hakem, bitkin bir sesle havanın bozduğunu, yağmur geleceğini ve ikinci yarıyı gelecek hafta oynamanın akıllıca bir şey olacağını söyledi...

YENİ YARIŞMALAR

Bu hafta iki yarışma daha açıyoruz.

Yarışmalarımızın konusu: «Uluslararası Çocuk Yılı»...

Yapacağınız resimlerle ya da dört sorumuza vereceğiniz yanıtlarla bu yarışmalara katılabilirsiniz.

Yarışmalar sonunda 150 okurumuz toplam 400 kitap kazanacak...

Ayrıca 10 resim ile 10 yazı kendi imzanızla Avrupa'nın belli başlı çocuk dergilerinde yayımlanacak...

DERGİMİZDE daha önce yazdığımız gibi, Ocak ayının sonunda İtalya'da uluslararası bir toplantı yapıldı. Milano kentinde yapılan bu toplantıya Avrupa'nın belli başlı çocuk dergilerinin yöneticileri katıldılar. Bu toplantıda ülkemizi "Milliyet Çocuk Dergisi" temsil etti.

Toplantının ana konusu, Uluslararası Çocuk Yılı'nda çocuklar için neler yapılması gerektiğiydi... Bu konuda bazı kararlar alındı; dergiler arasında daha sıkı bir işbirliği yapılması için görüş birliğine varıldı.

Bu kararlardan bazıları siz "Milliyet Çocuk Dergisi" okurlarını da yakından ilgilendiriyor...

Sonuçlarını gelecek hafta açıklayacağımız "Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirisi İlkeleri"ni yansıtan öykü yarışmasında birinciliği kazanan yapıtlar, başka dillere çevrilecek ve Avrupa'nın belli başlı çocuk dergilerinde yayımlanacak.

"Abdi İpekçi Ödülü"ne gönderilen yazılardan bazıları da yine başka dillere çevrilip Avrupa çocuk dergilerinde yayımlanacak.

İKİ YARIŞMA

Bu sayımızda iki yarışma daha açıyoruz:

Yarışmalardan ilki, bir resim yarışması... Konusu, Uluslararası Çocuk Yılı... Sizlerden, Uluslararası Çocuk Yılı'nı yansıtan resimler yapmanızı istiyoruz. Koşullar yanda belirtilmiştir. Bu koşullara uygun olarak yapacağınız resimleri, belirtilen süre içinde adresimize gönderirseniz, yapıtınız belli başlı Avrupa dergilerinde yayımlanabilir.

İkinci yarışmamızın konusu da, Uluslararası Çocuk Yılı... Yine yanda belirttiğimiz dört soruyu yanıtlayıp bize gönderin... Seçilecek yanıtlardan 10 tanesi yabancı dillere çevrilecek ve belli başlı Avrupa çocuk dergilerinde yayımlanacak. Bu sorular, yukarıda sözünü ettiğimiz toplantıda alınan bir kararla, Uluslararası Çocuk Yılı komitesinin Cenevre'deki merkezi tarafından hazırlanmış ve öteki Avrupa dergileriyle birlikte ülkemizde "Milliyet Çocuk Dergisi"ne gönderilmiştir. Bizimle birlikte 18 Avrupa dergisi de okurlarına aynı soruları yöneltmektedirler.

BAŞKA YARIŞMALAR

Uluslararası Çocuk Yılı dolayısıyla hazırladığımız yarışmalar sadece bunlar değil, sevgili okurlar. İleride, başka yarışmalarımızın koşullarını da açıklayacağız.

RESİM YARIŞMAMIZ

① **Yarışmanın konusu, "Uluslararası Çocuk Yılı"dır. Yapılacak resimlerde, her ulustan çocuklar arasında arkadaşlık ve sevgi bağları, el ele vererek yaşamı daha güzel yapma çabaları işlenebilir.**

② **Yarışmaya gönderilecek resimler renkli olacaktır. Her çeşit boya kullanılabilir.**

③ **Resimler resim kâğıdına ya da kartona yapılacaktır.**

Yapıtlarınızı 7 Nisan 1979 tarihine kadar "Milliyet Çocuk Dergisi — Resim Yarışması — Milliyet Yayınları — Basın Sarayı — Cağaloğlu — İstanbul" adresine gönderiniz. Seçiciler Kurulu'nun birinci olarak seçtiği resmin sahibine 50 kitap, ikinci olarak seçtiği resmin sahibine 30 kitap, üçüncü olarak seçtiği resmin sahibine 20 kitap armağan edilecektir. Dördüncülük ile onunculuk arasındaki dereceleri alan resimlerin sahiplerine 5'er kitap, ayrıca, sevilen 65 resmin sahibine de birer kitap armağan edilecektir. Böylece 75 okurumuz çeşitli kitap armağanları kazanmış olacaktır. Birincilik ile onunculuk arasındaki dereceleri alan resimler, Avrupa'nın belli başlı çocuk dergilerinde, yaratıcılarının imzalarıyla yayımlanacaktır... Yaptığınız resimleri gönderirken arkalarına adınızı, adresinizi, yaşınızı yazmayı unutmayın... Okurlarımız diledikleri sayıda resimle yarışmaya katılabilirler...

YAPITLARINIZ AVRUPA DERGİLERİNDE ÇIKACAK

YAZI YARIŞMAMIZ

1 **Büyükler, 1979 yılında çocuklar için sizce neler yapmalıdırlar?**

2 **Başkalarıyla da el ele vererek, sokağınızı, çevrenizi, okulunuzu ya da topluluğunuzu daha güzel yaşama, çalışma, oynama koşullarına kavuşturabilmek için sizler ne yapmalısınız, neler yapabilirsiniz? Uluslararası Çocuk Yılı dolayısıyla güzel bir şeyler yapmayı düşünüyor musunuz?**

3 **Yaşamları sizlerinkinden daha güç koşullar altında geçen çocuklar var (hasta çocuklar, anayurtlarının dışında bir başka ülkede yaşamak zorunda olan çocuklar, annesiz babasız çocuklar, kendilerine kötü davranılan çocuklar)... Yine belki de başkalarıyla el ele vererek yaşamı bu çocuklar için daha güzel duruma getirecek bir şeyler yapabilir misiniz? Neler yapabilirsiniz?.. Yalnız kendi ülkemizdeki çocukları düşünmeyin: Afrikalı, Asyalı, Latin Amerikalı, açlık çeken, içecek temiz su bulamayan, okuma yazma bilmeyen, küçük yaşta ölen milyonlarca çocuğu da düşünün...**

4 **Bu konularda başka düşünceleriniz, önerileriniz var mı?**

Yapıtlarınızı 7 Nisan 1979 tarihine kadar "Milliyet Çocuk Dergisi — Yazı Yarışması — Milliyet Yayınları — Basın Sarayı — Cağaloğlu — İstanbul" adresine gönderiniz. Seçiciler Kurulu'nun birinci olarak seçtiği yazının sahibine 50 kitap, ikinci olarak seçtiği yazının sahibine 30 kitap, üçüncü olarak seçtiği yazının sahibine 20 kitap armağan edilecektir. Dördüncülük ile onunculuk arasındaki dereceleri alan yazıların sahiplerine 5'er kitap, ayrıca, sevilen 65 yazının sahibine de birer kitap armağan edilecektir. Böylece 75 okurumuz çeşitli kitap armağanları kazanmış olacaktır. Birincilik ile onunculuk arasındaki dereceleri alan yazılar, yabancı dillere çevrilecek ve Avrupa'nın belli başlı çocuk dergilerinde yayımlanacaktır... Yazılarınızı gönderirken sadece zarfa değil, yazıların altına da adınızı, adresinizi, yaşınızı yazınız...

TAŞKIN AMCA

ONUR KÖŞELERİ

BASINKÖY'den Uluğ Örs'den bir mektup aldım. Diyor ki :

"Sevgili Taşkın Amca"

Bilmediklerimi öğrenmeye karşı bende büyük bir eğilim var. Böyle bir alışkanlığı herkes edinmeli: "Niçin böyle? Neden öyle? Kim yapmış bunu? Nasıl yapmış? Bu yapıt kimin elinden çıkmış?" gibi soruların karşılıklarını araştırmak didiklemek, bulup çıkarmaya çaba harcamak en büyük uğraşım. Benim gibi birçok İstanbul hemşerisinin de üzerinde durduğumuz, ortak bir merakımız var. O da şu: Güzel İstanbul'umuzun deniz semtleri arasında işleyen Denizcilik Bankası Şehir Hatları vapurlarının adlarını merak ediyoruz. Bu adları, niçin o güzel, süt gibi beyaz, tığ gibi gemilere koymuşlar? Onlar herhalde o gemilere ad olacak kadar güzel işler başarmışlar ki anılmayı hak etmişler. Biri, 27 Mayıs devrimi sırasında Ankara'da Büyük Postane önünde şehit düşmüş genç bir Harp Okulu öğrencisinin adıymış: İhsan Kalmaz. Öbürü, Kıbrıs Barış Harekâtında karaya ilk ayak basan birliklerimizin birinin komutanının adı: Karaoğlanoğlu. Biri de Kıbrıs'da Rumların katlettiği yiğit gazeteci: Adem Yavuz. Bunları bana babam öğretti. Ama örneğin: Sami Akbulut, Caner Gönyeli, Necati Gürkaya gibi yiğitlerin o gemilere adlarını nasıl verdirdiklerini bilmiyorum. Beni aydınlatır mısın Taşkın Amca?"

Uluğ Örs, yerden göğe kadar haklı. Onların kimler olduğunu, anılarını anımsamak için adlarının bu gemilere niçin verildiğini bilmek her Türkün hakkıdır. Yetkililer, bunları adlandırırken hem ulusumuza yakışan en büyük kadirbilirlik örneği vermiş oluyorlar, hem de adlarının, aramızda yaşamasını sağlamış bulunuyorlar. Bu, alkışlanacak bir davranış, bir buluş ve bir değerbilirlik örneği.

Şimdi düşünüyorum da Uluğ Örs gibi, o gemilere binenlerin hergün birbirlerine sorduklarını, Denizcilik Bankası şöylece çözüme ulaştırabilir: O gemiye adını veren kahramanın, büyücek boydaki bir fotoğrafını çerçeveleterek bir "Onur Köşesi" düzenlemelidir o gemide. Niçin ve nasıl bir onura kavuştuğunu genişçe bir biçimde anlatan bir plaketi de bu onur köşesinde sergilemelidir. Artık tarihin malı olmuş ve aramızdan yetişmiş bulunan bu yurt evlatlarının adlarının ve anılarının sonsuza dek yaşamasını istiyorsak, bu gemilerde böyle birer "Onur Köşesi" hazırlamalıyız.

Bizden öğütlemesi, Denizcilik Bankası'ndan da uygulaması.

Okurumuz Uluğ Örs'ü böylece yanıtlarken, bunun yalnız küçük gemilerde değil, büyük yolcu gemileriyle koster ya da tankerlerimizde de uygulanmasını gönül ne kadar arzu eder. Bu köşeler hepimize onur verecektir.

Hoşça kalın can çocuklar!

APAÇİ KUŞATMASI

LARRY YUMA

②

ÖZET: Apaçiler Larry Yuma'nın arkadaşının çiftliğini yakarak, onu öldürürler. Larry de öteki çiftliklere bakmak için yola çıkar...

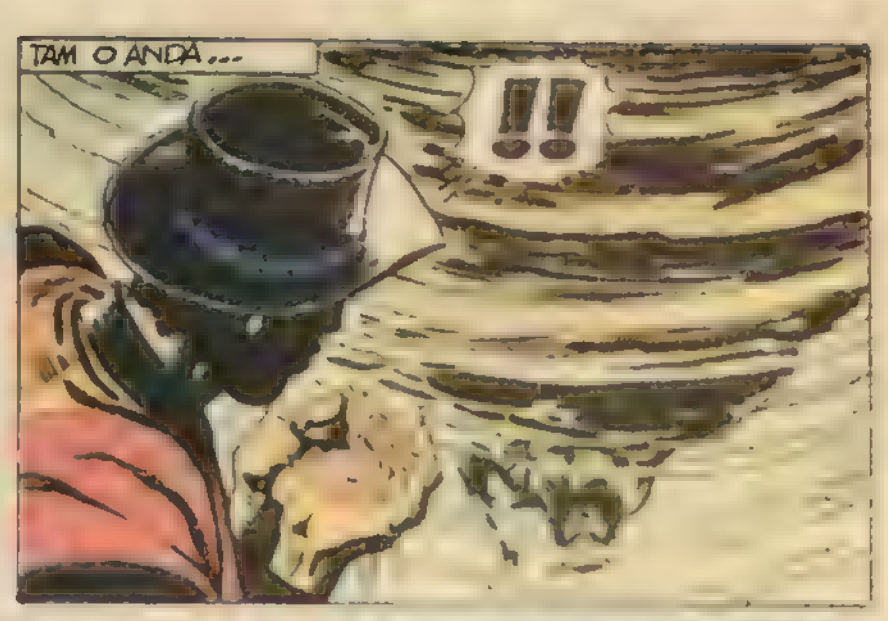

AZ SONRA...
HER YER NAL İZLERİYLE DOLU.. GÖRÜNÜŞE GÖRE APAÇİ ORDUSU HAREKET HALİNDE..
ONLAR NE ŞEYTANDIR BİLMEZ MİYİM. GENE OLAY ÇIKARACAKLAR. BELKİ DE ÇİFTLİKTE YAPTIKLARININ DAHA BÜYÜĞÜNÜ YAPACAKLAR...
YAKİ-YAİİH! HOKA HEEYY!
KAHRETSİN. BUNLAR DA NEREDEN ÇIKTI?..
YAĞLA TABANLARI DOSTUM! SENİN KAFA DERİNİ YÜZEMEZLER AMA APAÇİLERİN YEMEK LİSTESİNDE ATLARIN KATIRLARDAN SONRA GELDİĞİNİ UNUTMA!
ÇOK YAKLAŞTILAR. SİLAHLI OLANA ATEŞ EDECEĞİM...

EN VAHŞİ KIZILDERİLİ KABİLELERİNDEN BİRİ OLARAK TANINIR APAÇİLER. GENELLİKLE AVLARINA SESSİZCE YAKLAŞIRLAR VE HİÇ BEKLENMEYEN BİR ANDA KURBANLARINA SALDIRIRLAR... NİTEKİM AZ ÖNCE DE BÖYLE OLDU. AMA LARRY YUMA ONLARIN TUZAĞINA DÜŞMEDİ...

DÖRT KİŞİ KALDILAR AMA SAYILARI GENE DE FAZLA..

BANG!

BANG!

BANG!

BANG!

BEREKET İYİ NİŞANCI DEĞİLLER!

ZIP!

ZIP!

KOŞ MUSTANG! ŞU BOĞAZA GİRERSEK, BELKİ PAÇAYI KURTARIRIZ...

BANG!

!!

BANG! BANG!

TWING!

TWING!

ŞU TÜFEKLİ-DEN KURTUL-MAM GEREK!

BANG! BANG!

AH!

YİYAHH!

GENE SIYIRDIK!

AHEE!

KAFA DERİ-Mİ YÜZMEYE KARARLI BUNLAR!

AMA BEN DE KORUMAYA KA-RARLIYIM ARKA-DAŞ!

DEVAM EDECEK

Bilmece Bulmaca

Yanıtlar 64. sayfada

İKİ ŞEKİL: Yukarıda birbirine yapışık iki şekil var. Bunlar birbirlerine çok benzemekle birlikte arada bazı farklar var. Acaba aradaki beşer farkı bulabilir misiniz?

VAZOLAR: Yukarıdaki vazolardan dört tanesi birbirinin aynıdır. Acaba bu eş vazoları bulabilir misiniz?

İKİZLER

Yandaki genç kızlardan ikisi birbirine eş. Acaba onları bulabilir misiniz?

DALGIN RESSAM

Yandaki şekiller ortadaki resimden kopye edilmiş. Ama dalgın ressam bunları çizerken bazı yanlışlıklar yapmış. Acaba onları bulabilir misiniz?

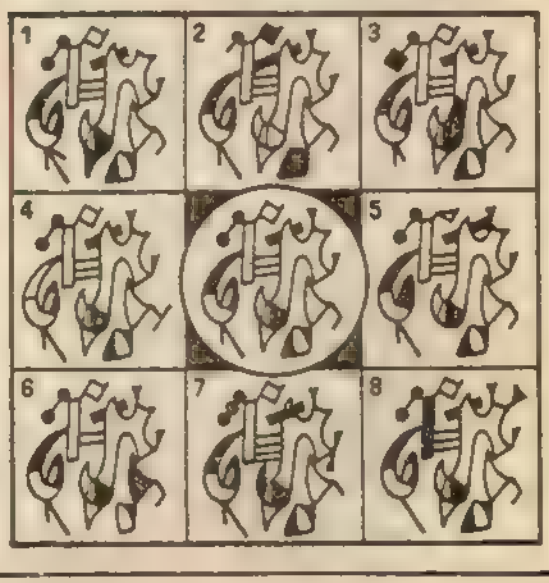

8 FARK

Aşağıda iki resim görüyorsunuz. İlk bakışta ikisi de birbirinin aynı, öyle değil mi? Ama dikkatle bakarsanız arada tam sekiz fark bulacaksınız. Resimler bizden, bulması sizden.

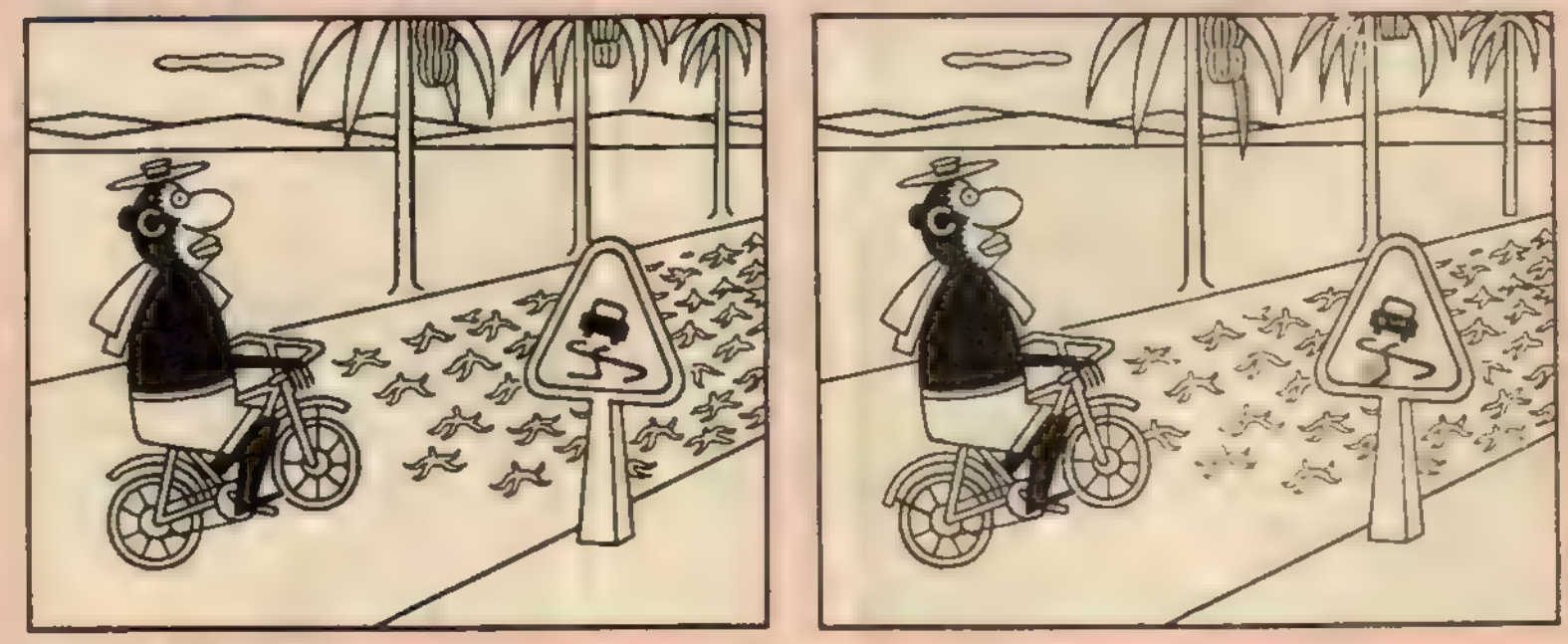

SOLDAN SAĞA

1) Bir yazıyı bir dilden başka bir dile çeviren kimse. 2) Çabuk davranma zoru, acele. 3) (tersi) Bir organımız — Taşkın, atılgan 4) Başkalarınca bilinmesini kendi için sakıncalı gördüğü bir gerçeği saklamaktan vazgeçip söyleme.. 5) Kuzu sesi — İsyan eden. 6) Büyük demiryolu durağı — Buluş. 7) Bazı deniz bitkilerinde birikmiş bulunan, mavimtrak, hekimlikte ve fotoğrafçılıkta kullanılan bir cisim — Çocuk sahibi dişi. 8) Bir erkek adı — Bir meyve.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1) Kilit, anahtar gibi demircilik işleri yapan usta. 2) Hayırın karşıtı — Bir hayvan. 3) Bir bağlaç — Ege Denizinde bir ada. 4) Yönetim — (tersi) Bir hayvan. 5) Dileyiş, dilek. 6) Zeki ve yaramaz çocuk. 7) Yemen Cumhuriyeti'nin başkenti. 8) (tersi) Mağara — Bir müzik aleti.

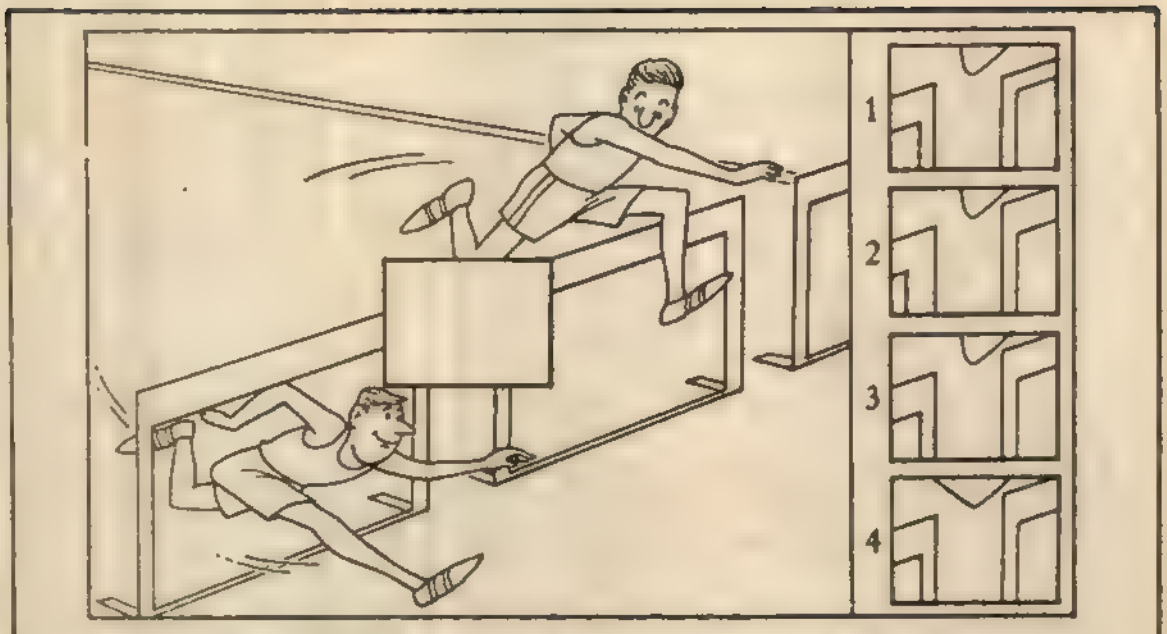

ATLET: Yukarıdaki atletin resmindeki bir kare eksik. Acaba onu bulabilir misiniz?

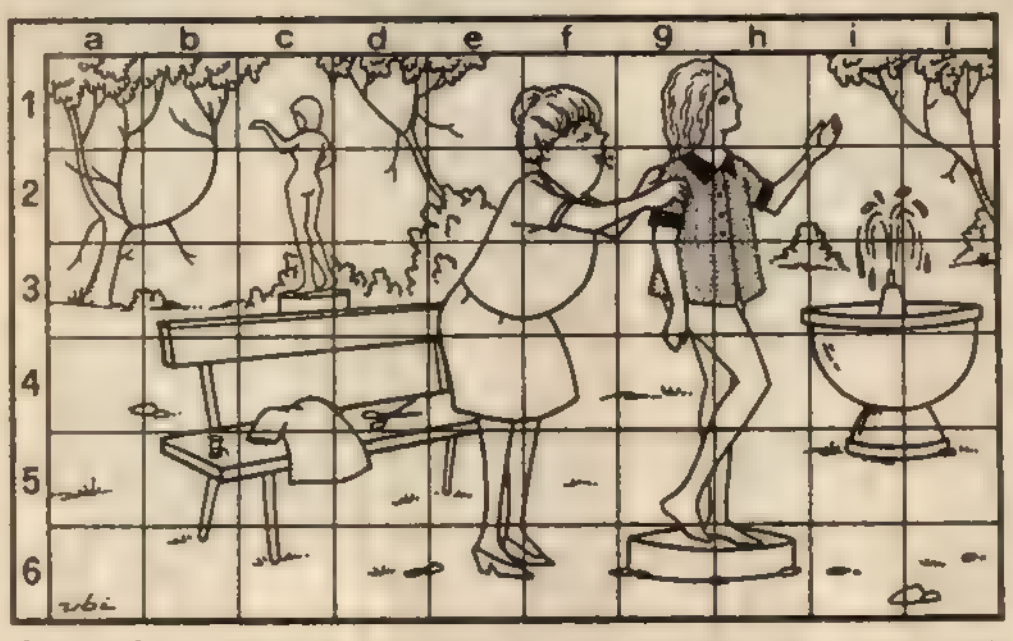

BİR RESİM: Yukarıdaki resimdeki üç kare birbirinin eşi. Yanlarındaki rakamları ve harfleri kullanarak onları bulabilir misiniz?

KUŞLAR

Yukarıdaki resmi öyle üç düz çizgiyle bölelim ki kalan her boşlukta bir çift kuş olsun.

SÖZCÜK AVCILIĞI

Yandaki harfler arasına gizlenmiş bazı sözcükler var. Sözcükler soldan sağa, sağdan sola, yukarıdan aşağıya, aşağıdan yukarıya ve çapraz olarak yerleştirilmiş; ters de olabilirler... Ama hepsi düz bir çizgidedir. Örnek olarak birini belirttik. Ötekileri bulması sizden..

Sözcük Avcılığı: Hoptrinam, Aferin, Nur Baba, Azizname, Devlet Ana, Kiralık Konak, Nur Baba, Kanayan, Ses, Tırpan, Teneke, Kağnı, Rahmet, Yaban, Bomba, Şık, İffet, Tuz, Zübük.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	K	İ	R	E	K	E	N	E	T	A
2	A	T	A	I	M	E	H	K	B	K
3	N	E	Ş	T	I	R	P	A	N	O
4	O	M	A	B	M	O	B	G	Y	E
5	K	H	O	P	T	R	İ	N	A	M
6	K	A	P	A	U	N	A	I	F	A
7	I	R	U	N	M	B	Z	İ	E	N
8	L	T	D	K	A	U	P	Ş	R	Z
9	A	L	C	Y	T	E	F	F	İ	İ
10	R	S	K	A	N	A	Y	A	N	Z
11	İ	D	E	V	L	E	T	A	N	A
12	K	A	R	S	K	U	B	U	Z	M

MIS TIK

YAZISIZ

YANITLAR

- İKİ ŞEKİL: (1) Patenli adamın kaskolunun püskülü ile sudaki adamın saçları, (2) Ördeğin tıpası ile evin bacası, (3) Soldaki adamın askısındaki kumaş ile sağdaki adamın beresinin ponponu, (4) Soldaki adamın eldivenindeki şekil ile sağdaki dağın yamacındaki karlar. (5) Çukurun kenarındaki buzların en küçüğü ile patenlinin eldiveni.
- VAZOLAR: 3, 5, 8 ve 11 numaralı vazolar eştir.
- 8 FARK: (1) Ortadaki ağacın sağdaki meyveleri. (2) Sol üst köşedeki kum tepeleri. (3) Zencinin bisikletinin arka tekerlek cantı. (4) Ön tekerleğin yanındaki muz. (5) Soldaki ağacın sağ yaprağı. (6) Soldaki ağacın kökü. (7) Trafik işaretinin üzerindeki çizgi. (8) Zencinin omuzundaki havlunun önü.
- İKİZLER: En altta soldan ikinci ile en sağda yukarıdan ikinci eş.
- DALGIN RESSAM: No: 4 (İki yanlış), No: 7 (Altı yanlış), No: 1 (Üç yanlış), No: 2 (Beş yanlış), No: 3 (Üç yanlış), No: 5 (Dört yanlış), No: 6 (Üç yanlış), No: 8 (Üç yanlış).
- KARE BULMACA: Soldan sağa: 1) Çevirmen. 2) İvedi. 3) Le — Acar. 4) İtiraf. 5) Me — Asi. 6) Gar — İcat 7) İyot — Ana. 8) Rıza — Nar.
  Yukarıdan aşağıya: 1) Çilingir. 2) Evet — Ayı. 3) Ve — İmroz. 4) İdare — Ta. 5) Rica. 6) Afacan. 7) Sana. 8) Ni — Gitar.
- ATLET: 3 numaralı kare.
- BİR RESİM: 2—b; 3—f, 4—I.
- SÖZCÜK AVCILIĞI: Hoptrinam (B—5, düz sağa), Aferin (I—5, düz aşağı), Kanayan (C—10, düz sağa), Azizname (J—11, düz yukarı), Devlet Ana (B—11, düz sağa), Kiralık Konak (A—12, düz yukarı), Nur Baba (D—7, çapraz yukarı): Ses (D—12, çapraz yukarı), Tırpan (D—3, düz sağa), Teneke (I—1, düz sola): Kağnı (H—2, düz aşağı), Rahmet (B—7, düz yukarı), Yaban (D—9, çapraz yukarı), Bomba (G—4 düz sola), Şık (C—3, çapraz yukarı), İffet (I—9, düz sola): Tuz (E—9, çapraz yukarı), Zübük (I—12, düz sola.)
- KUŞLAR:

mektup arkadaşı

Türkiye'nin her yöresinden yeni arkadaşlar edinmek ister misiniz? Bize adınızı, adresinizi yazın... Bu köşede yayımlayalım.

AYŞE ERTÜR: Yaşım 11. Pul biriktiririm. Spor yapmayı, müzik dinlemeyi. Kitap okumayı severim. Yaşıtlarımla yazışmak istiyorum.
Adres: Sakarya Cad. No: 7 Akçay — EDREMİT

ŞEBNEM GÜNDÜZ: Yaşım 11. Pul biriktiririm. Kitap okumayı, müzik dinlemeyi, spor yapmayı severim. Dergi okurlarıyla yazışacağım.
Adres: Sakarya Cad. Gündüz Ap. No: 12 D.1 Akçay — Edremit — BALIKESİR

SELAHATTİN KIYICI: Yaşım 15. Kitap okumayı ve müzik dinlemeyi severim. Pul ve sigara paketi biriktiririm. Yazışmak istiyorum.
Adres: Ada Cad. P.T.T Karşısı No: 13 Akyazı — SAKARYA

ELMAS ÇELİK: Yaşım 14. Lise öğrencisiyim. Volebol ve el topu oynarım. Resim yapmayı, kitap okumayı, müzik dinlemeyi severim. Pul ve kart biriktiririm. Yazışmak istiyorum.
Adres: 1442. Sok. No: 47 Onyedioğlu Ap. Alsancak — İZMİR

OKURDAN OKURA

Bu, sizin sayfanız... Şiirlerinizi, yazılarınızı, resimlerinizi ve kendi fotoğraflarınızı bekliyoruz.

YENİ BİR GÜN

Sabahları erkenden
Uyanarak yeniden
Yeni bir güne başlıyoruz
Ne olacağım bilmeden.

Yıldızlar kayboluyor
Yerine pırıl pırıl
Aydınlık bir güneş
Bize göz kırpıyor.

Masmavi gökyüzü
Umutlarıyla birlikte
Bize günaydın diyor
Bütün tabiat canlılığıyla
Yeni bir güne başlıyor.

DENİZ CANKUT

*

GÜNEŞİN DOĞUŞU BATIŞI

Doğuyor güneş
Horozlar ötüyor
Aradan vakit geçince
Güneş tam tepemizde.
Geçiyor vakit
Utanıyor güneş
Kayboluyor yavaş yavaş.

DERİN TERZİOĞLU

ATA'M

Yüzünü görmedim Ata'm
Sesini duymadım Ata'm
Ama seni tanıyorum
Kurtardığın bu vatandan,
Düşman çizmeleri altında
Çiğnetmediğin bu milletten,
Yaptığın devrimlerden.
Ata'm kimsenin
yapamadığını
Sen yaptın.
Karlı tepelerde uyudun
Bu vatan için çarpıştın
Seni unutmayacağız Ata'm
Hiçbir zaman.

HÜLYA ZONGURALP

*

ABDİ İPEKÇİ

1 Şubat 1979'da
İşinden sıcak evine dönerken
Vurdular onu hiç acımadan!

Bu kadar büyük bir yazarı
Nasıl vururlar inanamam
Kim vurmuşsa cezasını
mutlaka çekecektir!

Büyük gazeteciydi
Her zaman Milliyet'te
Yazardı "Durum"u!

Her gün çıkardı ünlü yazısı
Tarafsızdı
Herkes onu okurdu
Gazeteyi açar açmaz!

O öldü fakat
Yazdıklarının hepsi
Aklımda!

ZİYA CELAYİROĞLU

KOLAYLIK

Bir bakkal dükkânına giren Acar:

— Bakkal amca, 175 kuruşluk kalem var mı? diye sordu.

Bakkal:

— Var evladım..

Acar:

— 8 tanesi kaç lira eder?

— 14 lira, vereyim mi?

— Hayır efendim, alacak değilim. Öğretmenim ödev vermişti de onu sizden öğrendim, teşekkür ederim.

MEHTAP EMİRALİOĞLU

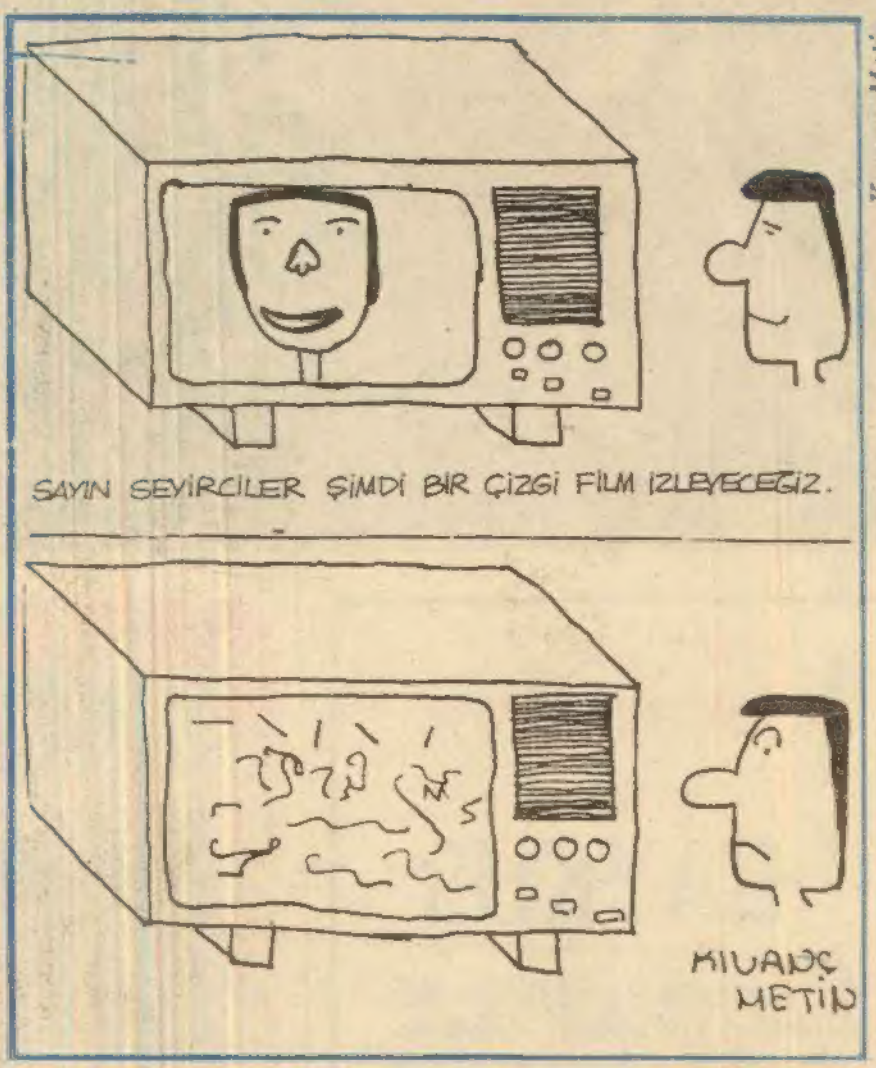

Kıvanç Metin

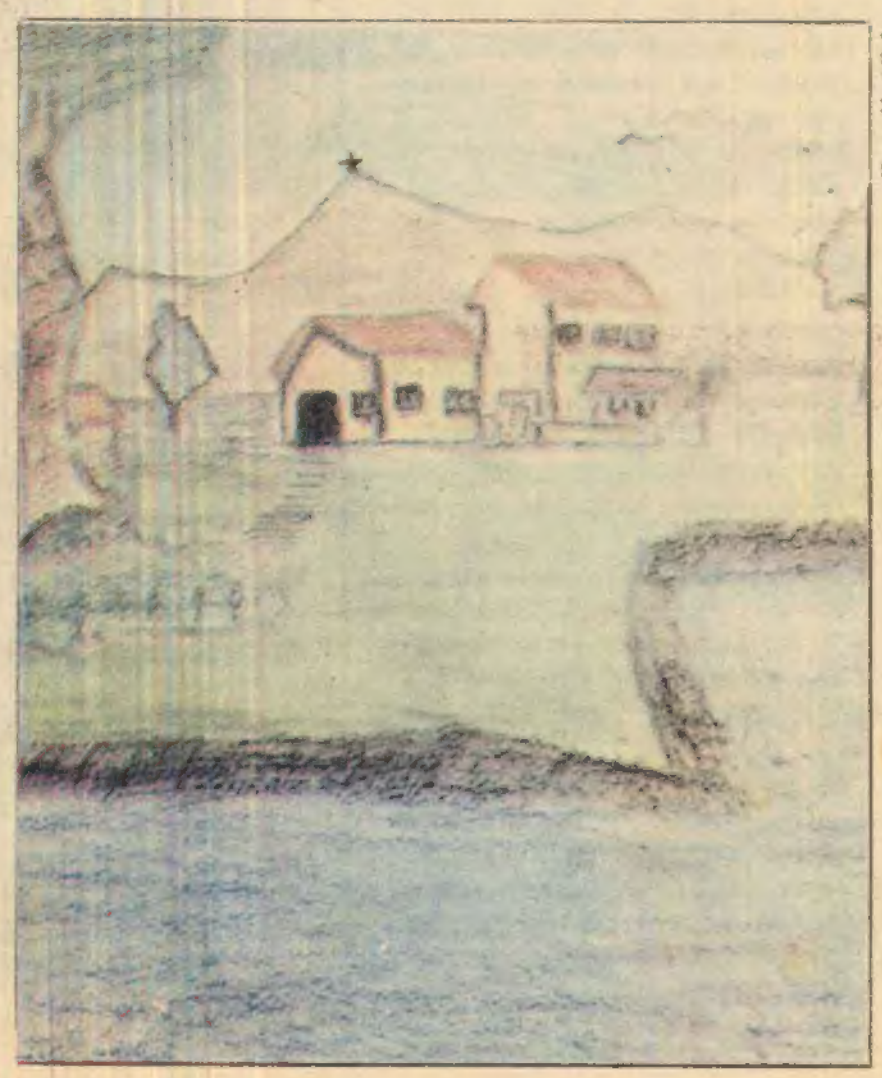

Can Öztürk

HAYVANLAR ANSİKLOPEDİSİ

(24)

BAYKUŞ

Baykuşlar, gece kuşlarıdır. Geceleri etkindirler. Yeryüzünde 134 türü vardır. Avrupa'da yaşayan kartal baykuşu en büyük, Kuzey Amerika'da yaşayan cüce baykuş ise bu türün en küçükleridir. Samanlık baykuşu, doğanın en yaygın türüdür. Fare, soreks, kınkanatlılar ve pulkanatlılar gibi böceklerle beslenirler.

Baykuşlar, geceleri çok iyi görebilirler. Gözlerinde bulunan ve ışığa karşı duyarlı olan hücreler çomak hücrelerdir. Bu hücreler az ışıkta bile görmeye elverişlidir. Baykuşlar, sürekli olarak tam karşıya bakarlar. Bu yapı biçimiyle, iki gözüyle tek bir görüntü sağlarlar.

Baykuş, avının yerini saptarken çevreden duyduğu seslerden yararlanır. Sesleri duymak için başını hareket ettirir. Duyma yeteneği çok gelişmiştir.

Baykuşlar, öteki kuşların aksine yumurta yumurtlar yumurtlamaz kuluçkaya otururlar. Bu nedenle yavru baykuşlar yumurtadan ayrı zamanlarda çıkarlar.

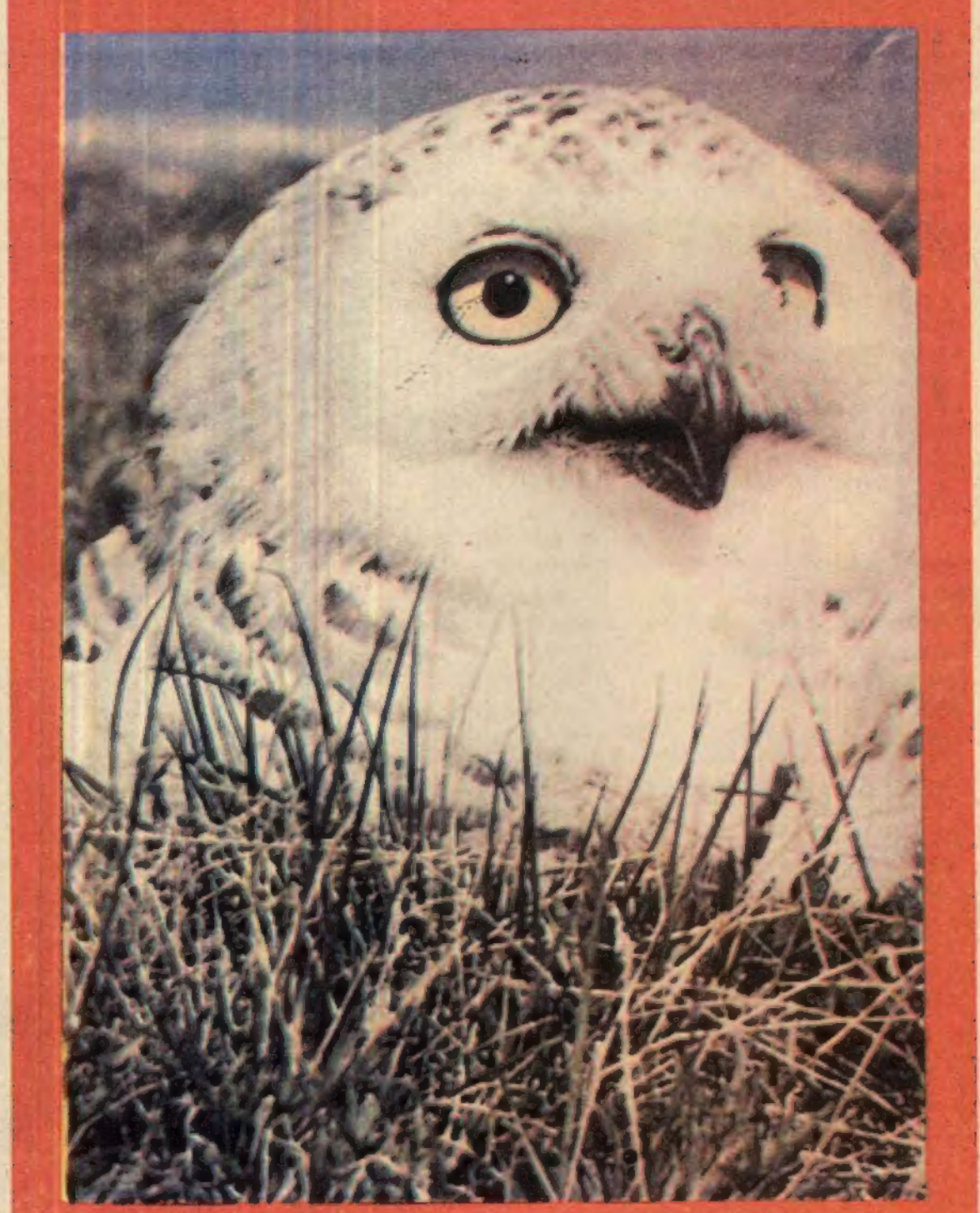

TEMEL REİS

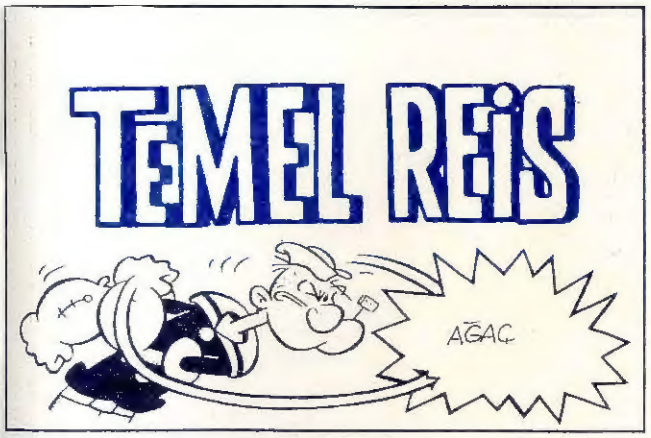

© King Features Syndicate, Inc., 1977. World rights reserved.